

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Ob današnji otvoritvi Mariborskega tedna

Ze v tretji bo danes »Mari-
borski teden«, institucija, ki je bila
pred dvema letoma po iniciativi mari-
borskega župana poklicana v življenje.
Prva negotova, takorekoč poskusna do-
ba je srečno premagana in sedaj je že
podana gotovost, da so vsakoletne pri-
reditve mariborskega poletja vpletene
kot stalna ustanova, kakor so na pri-
mer v Ljubljani prireditve velesoja, čeprav
v manjšem in drugačnem obse-
gu. Njihov pomen pa je kljub temu ze-
lo velik in zasluži pozornost vse naše
javnosti.

Maribor si je s svojim tednom ustvaril
svojo posebno, karakteristično spe-
cialiteto, ki ni samo atrakcija za zabave
željne ljudi, marveč ima upoštevanja
vreden vzgojni in nacionalno-propa-
gandni pomen. Pred vsem pa je razve-
seljiv izraz življenjske volje in življenjskega
poguma naše severne postojanke
in vsega obmejnega ozemlja, čigar sre-
dišče in žarišče je Maribor. Zasluga, ki
si jo je z zasnovno in realizacijo Mari-
borskega tedna pridobil župan dr. Li-
pold, se ne more nikdar dovolj podčr-
tati.

Maribor si je končno po precej kole-
bajočem razvoju v teku petnajstih po-
prevalnih let našel svojo pravo vlogo
in izoblikoval svojo individualnost. Ni
bila to lahka naloga. Do konca svetovne
vojne je bila pozicija in funkcija Mari-
bora povsem druga, kakor od prevrata
naprej, ko je postal čuvar severnih vrat
Jugoslavije in nekaka druga prestolnica
naše ožje, slovenske domovine. Pod
Avstrijo je živel Maribor povsem v sen-
ci nemškega Grada in ni imel niti pra-
vega zaledja, zato se mesto kljub pora-
stu prebivalstva ni moglo nič prav
dvigniti. Prehod v novo dobo se je iz-
vršil preko noči in je bil v resnici skok
v negotovost, iz česar se da tudi naj-
bolje razlagati, da takratna generacija
ni imela pravega merila za razvojne
možnosti. Kar je za Maribor imelo pri-
nesti bodočnost, se je moralo zgraditi
z nova, na novih temeljih in tudi z no-
vim materialom. Tradicij mesto tako-
rekoč ni imelo, zlasti ne takih, na kate-
re bi se mogla navezati nova zgodovi-
na. Zato se ni čuditi, če se prebivalstvo
v novo vlogo ni moglo takoj pravilno
vživeti in če so fantasti presenečali in
deloma poskušali tudi s projekti, ki so
šli daleč preko mej možnosti.

Po kratki dobi visoke konjunktore je
zato sledil upad, ki se mu je v zadnjih
letih pridružila še depresija, izvirajoča
iz splošne krize. Šele preko tega bole-
stnega prehoda se je polagoma razvijala
normalizacija, ki je danes že našla svo-
je dokaj trdne oblike. Maribor je v za-
vesti svoje važnosti kot obmejna postoj-
anka preoptimistično računal na pomoč
iz naših središč in je občutil hudo raz-
očaranje, ko pomoč in podpora od zuna-
j nista prišli v pričakovani meri. Baš
nasprotno. Mariboru se je jemalo in sa-
mo jemalo, morda celo preko mere. Od-
lično spridevalo za sodobni mariborski
rod, za ljudstvo in za voditelje je, da
mu bridke izkušnje niso zamorile živ-
ljenjske sile, niti vzele poguma, marveč
so mu ojačale voljo in poostrele oči.
Prišlo je spoznanje, da ne gre čakati na
loterijski dobiček ali na kakega od drugo-
god prihajajočega Mesija, marveč da je
treba zavlati roke, vzeti v roko kladi-
vo in si skovati sam svojo usodo.

Podvig, kolikor ga je danes že videti,
je vzrastle iz lastne moči in eden naj-
bolj vidnih izrazov tega obrata na bolje
je vsakopletni Mariborski teden. Zato
zasluži polno pozornost ne le ožjega lo-
kalnega in regionalnega kroga, nego
najširše javnosti.

Maribor danes niti ne zahteva, niti ne
pričakuje izredne pomoči od zunaj, ki
bi bila kakor nekakšna protekcija ali
miloščina. Maribor želi in potrebuje sa-
mo pravega razumevanja za svoje delo,
spoznanja in priznanja tega, kar dobroga
ustvarja, in iskrenega občutka, da
gre tu ob meji za več, kakor za lastne
gmatne interese.

Maribor ima v svobodni domovini
važne nacionalnopolitične in kulturne
naloge. Postal je iz predvojne provin-
cialnega tržišča centrum vse pokra-
jine ob severni meji in izpopolnjuje v
tej smeri nacionalne funkcije Ljublja-
ne, ki se do oddaljene periferije ne mo-
rejo izžarevati z zadostno intenziteto.
S tega vidika je imel prav publicist, ki
je nedavno ob priliki obiska Ljubljana-
nov ob meji zapisal, da danes Ljubljana
na potrebuje Maribor prav tako, kakor
Maribor Ljubljano.

Bila so leta — hvala Bogu so za na-
mi — ko sta si bili obe naši centrali
precej tuji, ko sta se ljubosumno mo-
trili z očmi konkurenta. Maribor v ne-
enaki poziciji je mogel od tega imeti le
izgubo, Ljubljana pa tudi ni ničesar pri-
dobila, kar bi odtehtalo moralno škodo
odtuženja. Danes se je tudi tu dosegla
normalizacija, vedno bolj se občuti po-
treba solidarnosti in ekonomske med-
sebojne opredelitve. Letošnji Maribor-
ski teden naj bi bil prilika za novo pri-
bližanje. Današnji Maribor nima ambi-
cije, voditi brezplodni boj za prvenstvo,
hoče pa zavzeti mesto, ki mu pripada.

Kot postojanka ob vhodu v domovino
ima Maribor tudi reprezentacijske dolž-

19. avgusta plebiscit v Nemčiji

Na Hitlerjev predlog je vlada odredila ljudsko glasovanje, ki naj
potrdi Adolfa Hitlerja kot državnega predsednika

Berlin, 3. avgusta. r. Kancelar Hitler je
v smislu zakona o združitvi kancelarskih
in predsedniških funkcij prevzel že noč
vso oblast v državi in postal s tem vrhovni
šef ne samo narodnega socializma, marveč
vse nemške države. Tudi vojska in morna-
rica, od koder se je pričakoval glavni od-
por proti popolnemu absolutizmu Adolfa
Hitlerja, sta mirno sprejeli ta sklep vlade
in vse edince vojske in mornarice so v te-
ku včerajšnjega dne prisegle zvestost no-
vemu državnemu glavarju. Kljub temu pa
so se celo v narodno socialističnih vrstah
pojaviли glasovi, ki ne odobravajo, da se je
Hitler polastil vrhovne oblasti v državi.
Da bi presekali te komentare, ki seveda v
tisku ne morejo priti do izraza, ki pa so
tem živahniji v političnih krogih, je Hit-
ler sam odredil, naj se čimprej izvede ljud-
sko glasovanje, ki naj potrdi ta ukrep. Po-
sial je notranjemu ministru Fricku pismo
naslednje vsebine:

»Nesreča, ki je zadela naš narod, mi da-
je povod, da v svrhu zakonite ureditve
vprašanja državnega glavarja izdam na-
slednje ukrepe:

1. Velikina pokojnega predsednika Hin-
denburga je dala nazivu državnemu predse-
dniku enkratni in neizbrisni pomen. Po vsem,
kar mi vsi občutimo in po tem, kar nam je
povedal, je naziv državnega predsednika
nerazdružljivo zvezan z imenom velikega
pokojnika. Prosim vas zaradi tega, da po-
skrbite, da se me uradno in neuradno, ka-
kor doslej, naziva samo za »Führerja« in
kancelarja. Ta ureditev naj velja za vso
bodočnost.

2. Hočem, da združitve funkcij državne-
ga predsednika in državnega kancelarja,
kakor je to ustavnopravno veljavno sklenila
vlada, dobi izrecno sankcijo nemškega na-
roda. Prežet prepričanja, da poteka vsa ob-
last od naroda ter da jo mora narod v svo-
bodnih in tajnih volitvah potrditi, vas pro-
sim, da nemudoma predložite sklep vlade
z morebiti še potrebnimi dopolnitvami nem-
škemu narodu v odločitve potom svobod-
nega ljudskega glasovanja. — Hitler.

Vlada je imela danes sejo, na kateri je
sklenila, da se čimprej ustreže tej želji
kancelarja. Ljudsko glasovanje se bo vršilo
v nedeljo 19. avgusta, in sicer v obliki, da
glasovanje potrdi zakon, ki ga je sklenila
vlada 1. avgusta.

Za izvedbo ljudskega glasovanja bodo ve-
ljane enake določbe kakor pri ljudskem
glasovanju dne 12. novembra.

Hitler ostane predsednik stranke

London, 3. avgusta. AA. Iz Berlina poro-
čajo, da tamkaj demantirajo vest, da bi bil
Adolf Hitler ob prevzemu predsedstva drž-
ave odstopil: kot voditelj nacionalno-so-
cialistične stranke. Ta demanti je v zvezi
z vestjo iz Pariza, ki pravi, da je nemška
državna bramba prisegla Hitlerju le pod
pogojem, da odstopi kot voditelj stranke.
Presbiero nacionalno-socialistične stranke
je izjavil Reuterjevemu poročevalcu, da sta
po sedanjih ureditvah nemška država in na-
cionalno-socialistična stranka enotno telo
in da zato ni problema, kakršnega navajajo
tuja poročila.

Vznemirjenje v Franciji in Angliji

o novi vlogi, ki si jo je prilastil Hitler:
»Hitler ni niti počakal, da je Hindenburg
zatisnil oči, ko si je že priustil nasledstvo.
Njegova diktatura utegne biti le začasna in
pomenja prehod bodisi k obnovi monarhije,
bodisi k povratku v ustavni red. Ali stremi
Hitler po tem, da postane utemeljitelj nove
dinastije, ali pa hoče pripraviti tla za novo
republiko? Odgovor bo dala bodočnost, to-
da že danes se lahko reče, da se Hitlerjeva
zvezda ne dviga več. Vznemirljivo je pri-
vračanje nazaj na prejšnje dni, da je državni
udar izvedel orjak, ki mu že klecajo noge.«

»Poslej bo Hitler neomejen gospodar
Nemčije,« pravi »Matine.« »Edine njegove
meje bodo posledje v tem, da bo njegova od-
govornost še bolj narasla z močjo nastopajo-
čega osamelostjo.«

»Figaro« piše: »Sodeč po zunanjem vide-
zu razpolaga danes Hitler z večjo močjo,
nego so jo kdajkoli imeli Hohenzollerni,
toda nič ne dokazuje, da bi bila Reichs-
wehr, ki se danes klanja pred Führerjem,
že izrekla svojo poslednjo besedo.«

London, 3. avgusta. AA. Listi izražajo
skoraj enotno globoko spoštovanje po-
kojnemu Hindenburgu, toda po drugi strani
ne taje vznemirjenja nad tem, da bo zdaj
vsa oblast združena v Hitlerjevih rokah.
Splošni vtis je, da bo koncentriranje vse
oblasti v Hitlerjevih rokah pomenilo straš-
no, morda celo usodno preizkušnjo seda-
njega nemškega režima. »News Chronicle«

nosti, ki jih vrši po svojih močeh. Dne-
sne se lahko že pohvali s svojo privlač-
nostjo na vse sosedne in Mariborski te-
den ni zadnji, ki skrbi za ugled sloven-
skega imena pred tujci. Ze lani je nje-
gova hvala v tujini pomagala krečiti
jugoslovanski prestiž, letos se obeta
nov razmah, kajti razvojne možnosti so
velike in napredek od leta do leta je
viden.

Vsekakor imamo mnogo povoda, da
smo tega razvoja veseli in da pozdrav-
ljamo ob današnji tretji otvoritvi Mari-
borski teden kot vsega priznanja vreden
pojav naše nacionalne aktivnosti.

pravi: Hitler se je sam oropal zaštite, ki
mu jo more dati predsednikova avtoriteta,
ter je predsedniško dostojanstvo ponižal na
nivo vsakdanjih političnih strasti. »Daily
Telegraph« piše, da je Hitlerju zazvonila
ura preizkušnje. »Daily Express« je mnenja,
da bo vojska tisti trenutek prevzela oblast,
ko bo videla, da je prišel njen čas. »Mor-
ningpost« se vprašuje: Ali bo Hindenburg-
ova smrt pospešila ali zavrla padec nardi-
nih socialistov? Odgovor na to vprašanje
bo dala predvsem nemška vojska.

Italijanske konsekvence

London, 3. avgusta. r. Reuterjev urad po-
roča iz Rima, da prevladuje tam splošno
mnenje, da je Nemčija izgubila Hindenburga
v trenutku, ko bi ga najbolj potrebo-
vala. V rimskih krogih izražajo bojazen, da
pomeni smrt Hindenburga morda samo
predigro k novi periodi evropske napetosti,
kar mora Italijo vsekakor napotiti k temu,
da še ne umakne vseh svojih čet z av-
strijske meje.

Hindenburg bo v torek pokopan v Tannenbergu

Podroben program pogrebnih svečanosti — Od Hin-
denburga se bo v imenu Nemčije poslovil Hitler

Berlin, 3. avgusta. č. Pod predsedstvom
propagandnega ministra Göbbelsa se je
vršila snoči konferenca članov vlade, na
kateri so v sporazumu z rodbino maršala
Hindenburga določili program pogrebnih
svečanosti. V ponedeljek 6. avgusta opol-
odne se sestane državni zbor k žalnii seji,
na kateri bo imel kancelar Hitler govor o
zaslugah Hindenburga za nemški narod in
nemško državo. Glavna žalna svečanost se
bo vršila v torek dopoldne ob 11. pred
tannenberškim spomenikom v Vzhodni Prus-
iji. V noči od ponedeljaka na torek bodo
z veliko vojaško parado prepeljali krsto s
telesnimi ostanki pokojnega predsednika
republike iz Neudecka v Tannenberg, kjer

bo položena na katafalk v predvoru spo-
menika tannenberške bitke, s katero si je
pokojni Hindenburg pridobil največjo sla-
vo. Tudi na tej žalni svečanosti bo imel
žalni govor kancelar Hitler, ki se bo v ime-
nu nemškega naroda poslovil od velikega
pokojnika. Cerkevne obrede bo opravil vr-
hovni vojaški škof Reichswehra. V trenu-
ku, ko bodo položili krsto v grobnico pod
spomenikom, ki bo zadnje počivališče veli-
kega nemškega vojskovodje, bo v vsej
Nemčiji ustavljen promet in bodo v vseh
cerkvah širom vse države zazvonili zvono-
vi. Na pogrebnih svečanostih v Tannenbergu
se bodo zbrali zastopniki vseh nacional-
nih organizacij Nemčije, polnoštevno pa

Zbor sokolske armade

Včeraj je prispelo v Zagreb 30 sokolskih vlakov, 20
jih še pride — Vseh Sokolov in Sokolic bo 30.000,
ostalih gostov še mnogo več — Navdušen sprejem
Čehoslovakov — Ogromno število narodnih noč

Zagreb, 3. avgusta. n. Zagreb je danes že
docela v znaku velikih sokolskih dni. Mesto
so naravnost poplavile rdeče sokolske sra-
ce in pisane nošnje kmečkih Sokolov. Že
od snoči prihaja vlak za vlakom in vedno
nove sokolske množice se zgrinjajo v Za-
grebu, tako da bo zagrebški sokolski zlet
po vsej priliki največja do sedajnja sokolska
manifestacija v Jugoslaviji. Posebne pozor-
nosti so deležni bolgarski »Junaki«, ki jih
povsod, koderkoli se pojavijo, navdušeno
pozdravljajo ter jim na vse načine izkazu-
jejo bratsko ljubezen.

Iz južnih krajev je prišlo skoro dvakrat
več sokolskih gostov, kakor jih je bilo pri-
javljenih. Samo iz Beograda in Šumadije
jih je prišlo 2000 več, kakor so prvotno ra-
čunali. Minister za telesno vzgojo g. dr.
Andjelčević je izdal danes poseben pro-
glas, v katerem govori o pomenu Sokol-
stva in o vlogi Sokolstva v Zagrebu od
njegovega osnovanja pa vse do današnjega
dne.

Uvod v velike sokolske svečanosti je
tvoril koncert sokolskih fanfar, ki so zado-
nele o polnoči s Strossmayerjevega šeta-
lišča v gornjem mestu. Te slovesne otv-
ratve sokolskih svečanosti se je udeležil ne
le ves Zagreb, marveč tudi številni gostje
iz okolice in vsi sokolski gostje, ki so že
prišli v Zagreb. Vse ulice v gornjem me-
stu, pa tudi Jelačićev trg, lica in sosedne
ulice so bile nabitte polne in kljub pozni
nočni uri je vladal v vsem mestu najvahn-
nejši promet. Po koncertu fanfar se je
vršil na Jelačićevem trgu velik koncert so-
kolskih godb z izbranim programom.

Danes dopoldne so bile tekme sokolskih
pevskih zborov. V prvi kategoriji mešanih
zborov je zmagoval sokolsko društvo Za-

greb II., v drugi kategoriji pa pevski zbor
sokolskega društva v Kranju, ki si je pri-
boril od 600 udeležljivih 583 točk.

Zagreb, 3. avgusta. d. Sokolski posebni
vlaki so prihajali danes ves dan na oba
zagrebška kolodvora, nekateri pa tudi na
postajališče v Maksimiru. Do 22. ure je
prišlo nad 30 posebnih vlakov iz vseh
strani države; pripeljali so okrog 20.000
Sokolov in Sokolic. Tisoči in tisoči sokol-
skih pripadnikov in drugih gostov so pri-
speli tudi z rednimi vlaki, ki so bili vsi
zelo ojačani, a kljub temu prenapolnjeni.
Posebnih sprejemov na kolodvoru ni bilo,
pač pa je zagrebško prebivalstvo navdu-
šeno pozdravljalo dolge sokolske kolone,
ko so odhajala s kolodvora na odkazana
jim skupna stanovanja.

Ob 21. uri je prišel poseben vlak s če-
škoslovanskim Sokolstvom. Pozdravila ga
je na kolodvoru o. o. omna množica z navdu-
šenimi vzkliki. Pohod češkoslovanskih So-
kolov in Sokolic, nad 600 po številu, po
sijajno razsvetljenih mestnih ulicah je iz-
zival vedno nove manifestacije in je razži-
bal vse morje ljudi ki se aveh preliva po
mestu.

V teku noči je napovedanih še kakih de-
set posebnih vlakov, enako število pa za
jutrišnji dopoldan, tako da bo sokolska mo-
bilizacija izvedena po okrog 50 sokolskih
vlakih, ki bodo zbrali po dotedanjih raču-
nih nad 30.000 Sokolov in Sokolic ter enako
ali še večje število drugih gostov.

V slavnostnem sprevodu, ki bo v nede-
ljo zjutraj, bodo posebno zanimive narod-
ne noše. V njih bodo nastopile ne le kmeč-
ke sokolske čete, marveč tudi več tisoč So-
kolic iz drugih sokolskih društev. Tudi v
sokolski konjenici, ki je bo 500 — 600, bo
okrog 150 kmečkih Sokolov iz zagrebške
okolice, vsi v svojih slikovitih narodnih
oblekah

Kancelar Schuschnigg obljublja volitve

Idejne smernice nove avstrijske vlade — Kancelar-
jeve izjave novinarjem — Nadaljevanje Dollfussove
politike

Dunaj, 3. avgusta. AA. Korbiro poroča:
Zvezni kancelar Schuschnigg je sklical na
konferenco poročevalce domačih in tujih
listov. Sestanku sta prisostvovala tudi pod-
kancelar knez Starhemberg in zunanji mi-
nister Berger-Waldenegg. Zvezni kancelar
je novinarjem dejal med drugim: »Tužna
vest o smrti predsednika Nemčije maršala
Hindenburga je tudi Avstrijo pretresla. Ne
glede na incidente sedanjega časa je bilo
Hindenburgovo ime za nas vselej simbol
nemškega naroda in kot tako nam je bilo
svetinja. Zlasti generacija bivših frontnih
bojnikov v Avstriji hrani s svetim spo-
štovanjem spomin nani.«

Nato je kancelar prešel na avstrijske do-
godke 25. julija in dejal, da so uporniki
določili ta dan za splošno vstajo ne samo
za Dunaj, temveč za vse avstrijsko pod-
ročje. Načrt upornikov je bil, da se pre-
vrat po možnosti izvrši hkratu v vseh kra-

jih, da bi se tako polastili oblasti v dr-
žavi. Umor policijskega majorja Hickla v
Inomestu naj bi bil signal za uvor na Ti-
rolskem.

»Ni dvoma, je nadaljeval kancelar, da je
bil umor kancelarja dr. Dollfussa premi-
šljen in dobro pripravljen. Svoboden od-
hod bi bil upornikom lahko dovoljen, če ne
bi bilo žrtve. Izvršili organi državnih
oblasti vseh vrst so vestno in brezhibno
storili svojo dolžnost.«

Schuschnigg je dalje posebno naglasil, da
se je za to zelo spretno zasnovani poskus
prevrata ogrel le majhen del prebivalstva,
pretežna večina se je pa v žalosti zgrnila
okoli ubitega kancelarja Dollfussa.

»Vlada se bo trudila, je nadaljeval kan-
celar, da nadaljuje delo v upravi države v
duhu pokojnega kancelarja dr. Dollfussa
in da doseže povsod mir in red. Ze pod
upravo pokojnega kancelarja se je opazilo,

bo zastopana poleg vlade tudi vsa gene-
raliteta in admiraliteta. Za diplomatski zbor
je določen poseben vlak iz Berlina.

Sožalje Nj. Vel. kralja

Beograd, 3. avgusta. AA. Ob smrti pred-
sednika nemške republike maršala Hind-
enburga je Nj. Vel. kralja brzojavno izrazil so-
žalje polkovniku Oskarju Hindenburgu,
sinu umrlega predsednika.

Minister dvora je danes dopoldne ob-
iskal nemškega poslanika Heerena in mu v
imenu Nj. Vel. kralja izrekel sožalje ob
smrti predsednika Hindenburga.

Zunanji minister Javtić je poslal brzojav-
no sožalnice nemškemu zunanjemu mini-
stru Neurathu, danes dopoldne je pa ob-
iskal nemškega poslanika Heerena in mu
ustno izjavil sožalje.

Odmev Hindenburgove smrti po vsem svetu

Berlin, 3. avgusta. AA. DNB. poroča: V
Neudeck v Berlin prihajajo neštete sožal-
ne brzojavke tujih vlad in tujih osebnosti.
Posebno zadoščanje zbujajo sožalne brzo-
javke iz Aten, Solije, Beograda, Anikara in
Bukarešte ter brzojavke državnikov iz tih
držav. Sožalje današkega parlamenta, slavo-
spevi japonskih listov in članki francoskih
generalov, ki vsi kažejo globoko spoštova-
nje do pokojnika, so takisto zbudili veliko
paznost.

Listi poudarjajo, da je več držav odredi-
lo uradno žalovanje. Listi so polni člankov
o Hindenburgu, njegovem življenju, njegovi
zgodovinski vlogi v miru in v vojni in po-
ročil iz tujih listov. Mnogoštevilne ilustra-
cije v nemških listih podajajo v slikah Hin-
denburgovo kariero od delništva pa do zlat-
nih dni.

Bivši prestolonaslednik ob krsti

Berlin, 3. avgusta. w. Državni obrambni
minister general Blomberg je prispel dan-
es dopoldne s svojim štabom na grad
Neudeck. V hišo žalosti je prispel danes
tudi bivši prestolonaslednik, ki je v imenu
cesarja in cesarske rodbine opravil kon-
dolenčni obisk in položil na krsto Hinden-
burga venec.

kako se država gospodarsko popravlja. Po-
sebnost je treba poudariti, da se je pokoj-
nemu kancelarju posrečilo stabiliziranje
avstrijske valute. Prepričan sem, da je sa-
mo v korist nemškemu rodu v Avstriji in
izven nje, s tem pa tudi vsej Srednji Evro-
pi, če more avstrijski narod mirno živeti in
če se mu da možnost za to. Ne maramo
vojne. Ne maramo je v nobeni obliki. Za-
to se bomo energično z vsemi silami upri-
vsakemu poskusu, da se razplamti držav-
ljanska vojna v državi. V kratkem bom
imel priliko dokazati v primeri obliki
vsemu svetu, da večina avstrijskega prebi-
valstva odobrava mer pokojnega kancelar-
ja dr. Dollfussa, ki jo zasleduje tudi seda-
nja vlada.

»Daleč nam je misel na kakršnokoli obli-
ko diktature, je nadaljeval kancelar, ker
se nam diktatura v nobeni obliki ne zdi
idealni način upravljanja države. Mislimo,
da mora pri vodstvu poslov v državi sode-
lovati tudi narod. Samo po sebi se razume,
da bomo takoj, ko bo to mogoče, povabili
vse stanovave avstrijskega naroda, da sodelu-
jejo pri upravi države. Avstrija se nikdar
ne bo smela zavzeti za privilegije tega ali
onega razreda, tega ali onega stanu.«

»Vso svojo pozornost, je zaključil kan-
celar, hočem posvetiti izgradnji domovins-
ke fronte, da okrepimo zaupanje avstrijs-
skega prebivalstva v stremeljanje samostoj-
ne Avstrije in da dokazemo, da nam ni
niti na umu, da bi posegali v pravice in
zaščito delavstva. Silo bomo rabili samo
tedaj, kadar bo treba zlomiti nedovoljeno
nasilje. Mi smo za mir, nam je edino za
napredek Avstrije.«

Rintelena zadela kap

Dunaj, 13. avgusta. r. Dr. Rintelena, ki je
v jetniški bolnici, je danes zadela kap, tako
da je ohromel na vsej desni strani. Rinte-
len sploh ne more več govoriti in ga zato
tudi ne morejo zaslišati. Zdravnikl imajo
malo upanja, da bi ga ohranili pri življe-
nju.

Veliko senzacijo je vzbudila danes vest,
da je bil aretiran zagovornik na smrt ob-
sojenega Planette dr. Führer, in sicer za-
radi svojega govora pred izrednim voja-
skim sodiščem, v katerem je naglašal, da
so vsi ukrepi Dollfussove vlade protustav-
ni in da bi sodišče s smrtno obsodbo nje-
govega klienta zagrešilo justični umor.

Nagla sodišča na delu

Dunaj, 3. avgusta. AA. Sodišče je obsi-
dilo narodnega socialista Hudla, glavnega
kolodvornika, ki so naskočili kancelarsko pa-
lačo 25. julija t. l. na domstrno ječo.

Gradec, 3. avgusta. p. Tu je začelo zase-
dati naglo sodišče, ki bo sodilo vsem onim,
pri katerih so se našla eksplozivna, orožje
in municija po roku, določenega za oddajo
eksploziv. Prvi se je danes zagovarjal gra-
ški kavarnar Anton Eckhard, pri katerem
so našli večjo množico eksplozivov ter oro-
žja in municije. Eckhard je izjavil, da mu
o tem ni nič znanega in da so mu to naj-
brže podtaknili osebni sovražniki. V teku
razprave pa je državni tožilec razširil tož-
bo tudi zaradi veleizdaje. Sodba bo izreče-
na še noč.

Dunaj, 3. avgusta. č. Naglo sodišče na
Dunaju je izreкло danes prvo smrtno ob-
sodbo zaradi nedovoljene posesti eksplo-
ziv. Na zatožni klopi je bil 24letni prodaj-
alec Edvard Wonich iz St. Pöltena, pri
katerem so 27. julija našli večje količine
eksploziv in municije. Ob 14. je bila pro-
glašena sodba, s katero je Wonich obso-
jen na smrt.

Dunaj, 3. avgusta. AA. Orožniki so našli
v gradu Hornstein pri Krumpendorfu tajno
odlagajo postajo in vreči, polni revolverjev
iz Nemčije. Lastnika gradu in vrtnarja so
aretirali.

Nova oblika hitlerjevstva med češkimi Nemci

Henleinova „Sudetska domovinska fronta“ — Nemški fašizem pod krinko lojalnosti in demokracije — Dosledna kopija hitlerjevskega pokreta v Nemčiji

in — Praga, 1. avgusta.

Akoravno je danes že gotova stvar, da se volitve v češkoslovaški parlament ne bodo vršile letos, se vendar ne da tajiti, da stoji politično življenje že danes pod vplivom bodočega volilnega boja. Nervoznost, ki jo je opaziti v prizadevanju, ohraniti si politične pozicije in pridobiti si nove, se opaža povsod. Zlasti pa v tisku. Posebno težko stališče ima vladna koalicija, ker mora pred javnostjo zastopati in braniti razne ukrepe, ki niso deležni prevelike popularnosti in ki so bili v okviru vladne same dosegljivi dostikrat le s skrajno vzdržnostjo strank in celo z žrtvami v načelnoprogramatskem pogledu.

Dočim velja glavni del diskusije in polemike v češkem taboru gospodarskim vprašanjem — v ospredju stoji še vedno valuta in žitni monopol — prevladujejo pri nemški manjšini politično-organizatorna vprašanja. Gre pa tu za stvari, ki niso zgolj zadeva nemške domačnosti, marveč se tičejo samih temeljev državne politike.

Oba glavna sloja, kmetijski in delavski, sta do zdaj organizirana — vsaj v svoji pretežni večini — v aktivističnih strankah. Nemški agrarci in nemški socialni demokrati so vključeni v vladni koalicijski in imajo svoje zastopnike v kabinetu. Nemška opozicija je bila v zadnjem času desorganizirana, odkar je morala biti hitlerjevska narodnosocialistična stranka s svojim meščansko-nacionalnim priveskom vred iz oziroma na državni red in notranjo varnost razpuščena. Razkrojene čete pa so se začele znova zbirati pod zastavo „Sudetske domovinske fronte“, ki jo vodi bivši turnarski načelnik Henlein.

To gibanje v svojih početkih ni obetalo posebnega razmaha. Prvi poskusi novega dotle v javnosti malo znanega voditelja so se tako rekoč razbili ob odporu obstoječih strank in čuječnosti uradov. Ko pa je poenotila prva zbežanost po energičnih ukrepih proti subverzivnemu početju razpuščenih skupin, se je šovinistična fronta znatno okrepila in povzročila danes ne toliko državnih, kakor nemškim vladnim strankam resne skrbi.

Med češkimi Nemci so vedno prevladovali radikalne struje. V avstrijskih časih je bil tu sedež proslulega Schönhererjevega vsemstva, čigar nepomirljiva ekstremna protislovaška politika je še danes v živem spominu. Ob prevratu je v tem duhu vzrojena generacija ni znanila v nove razmere in je napram svoji novi državi zavzemala pretežno negativno stališče. Ko so se izlojavili poskusi, doseči odcepitev „Sudetlanda“ od češkoslovaške države, je nemška politika pod vodstvom dr. Lorgmana hodila po poti neizprosne opozicije proti vsemu, kar je prišlo od države. Češkonemška irendenta je iskala zavez izven države in je bila v stikih tudi s habsburškimi restavracijskimi načrti v Avstriji. Toda ko je inavguriral Stresemann svojo politiko pomirjenja in sporazumov, je postal sterilen negativizem tudi za češke Nemce nevdrežen. Vstali so novi voditelji, ki so iskali v solidarnosti z večinskimi češkimi naro-

dom realnih temeljev za razvoj in napredek Lorgmanova fronta je razpadla, on sam se je umaknil iz političnega življenja in že leta 1926. so vstopili prvi nemški ministri v češkoslovaško vlado.

Aktivistična politika je prinašala nemštvu velike koristi. Njeni glasniki so sicer sprejeli osnovo državne skupnosti, vendar so tudi kot ministri delali pred vsem nemško politiko. Znali so zavarovati vse nemške kulturne in gospodarske pozicije in doseči še nove. Kljub temu pa vendar niso mogli zadovoljiti radikalnih ekstremistov, ki niso mogli pozabiti na predvojno nemško gospostvo. Ni čuda, da je za te kroge naraščajoči hitlerjevski pokret v bližnji Nemčiji imel veliko privlačno moč. Skoro sporedno z nemškim pokretom je rastlo gibanje na češkoslovaških tleh in je po Hitlerjevi zmagi zavzelo take dimenzije, da je morala vmes energično poseči državna oblast.

Aktivistične stranke, ki so morale brez prave moči gledati, kako so jih trumoma zapuščali lastni pristaši, so si zopet opomogle. Toda narodnosocialistične množice so si našle novo stredo, naučile so se pa ob enem večje previdnosti in se formirale danes v sudetski domovinski fronti pod plaščem državotvornosti in demokracije.

Henlein pa se ne zadovoljuje z enotno fronto strank, marveč hoče v svojem gibanju združiti vse Nemce po principu voditeljstva in »vistosmerjenja«. Njegov klic velja predvsem bivšim bojevalnikom, delavstvu in mladini — prav po Hitlerjevem vzorcu. Tudi znanja oprema njegovih nastopov — spretnosti, prapori, pozdravi z roko — je le kopija hitlerjevskega originala. Zadnji Henleinov zbor v Šluknovu, tik ob nemški meji, je bil obiskovan od ogromnih množic, in kakor poročajo časopisi, naraščala domovinska fronta tako hitro, da so nemške meščanske stranke v resni nevarnosti za svoj obstoj. Njihova glasila si ne upajo več pokazati odločnega odpora in izgleda, kakor da bi hoteli voditelji rajši kapitulirati, kakor pa izginjati s površja, česar se resno boje. Edino protitež proti novemu pokretu tvorijo nemški socialisti, katerim pa je Henlein — tudi po Hitlerjevemu vzgledu — napovedal najostrejši boj!

Sudetska domovinska fronta utegne bistveno spremeniti politično situacijo v republiki že ob prihodnjih volitvah, če se fantazirane radikalne množice ne iztegnijo ali pa če ne pride iz Prage učinkoviti veto.

Merodajni krogi očividno z budno pozornostjo zasledujejo razvoj v nemški omejeni pokrajini. V Henleinovo demokracijo nikdo več ne verjame, ker je tendenca po izločitvi strank preveč očitna. Gre tu za »Gleichdraltung« nemške manjšine in tedaj za pomembno ofenzivo proti demokratskemu režimu. Nobena skrivnost ni, da nemški aktivistični voditelji komaj čakajo, da se zneje vlada. Podoba je, da se pripravljajo važni ukrepi, kajti v nevarnosti ni samo današnja koalicija, na koki so interesi notranjega miru in tudi — državne obambe.

Ostanke razmesarjenega mrtveca so našli, morilcev še niso ugotovili

Del kosti Franca Serše je na Golovcu širil strašen smrad — Umorjenčeve glave in okončine še iščejo — Grozovita najdba priča o nečlovečnosti morilcev, toda krivda še nikomur ni dokazana

Ljubljana, 3. avgusta

V gozdiču na Golovcu so zarana našli kosti umorjenega Franca Serše. Bile so ožgane, razjedali so jih črvi, širile so silen smrad. Niso to vsi ostanki pokojnega; glavo in okončine še iščejo. Vprav ta okolnost pa poleg današnje najdbe vodi k sklepu, da je bil umor Franca Serše izvršen na blazno strašen način. Tu je enkrat do pike na mestu ugotovitev, ki jo mora na žalost zapisati kronist: da enakega zločina naša kriminalna kronika res še ne beleži; redka so taka dejanja tudi v skrivnostnih predelih velikih mest.

Z najdbo ostankov pokojnega Franca Serše pa do večernih ur še vedno ni pojasnjena zagonetka, kdo vse je bil pri umoru na delu. Prav gotovo ni Pepca Cepudrova odnesla vse skrivnosti s seboj v hladni grob in tako bo slej ali prej zločinu sledila zaslužena kazen.

Mož, ki je videl Pepco pri pokopu kosti

Važno pričevanje postrežkinje Frančiške, ki je včeraj povedala na policiji, kako je v nedeljo z materjo videla Jožefa Cepudrova na poti na Golovec, je bilo podkrepljeno z novim važnim pričevanjem. Ivan Grdadolnik se je zglasil na policiji. Je mali posestnik v Hradecku vasi 32. Izpovedal je, kako je tudi on v nedeljo videl neko žensko pri sumljivem opravku:

— Vračal sem se s sprehoda, bilo je okrog 14. ure. Ko pridem po stezi po Bivčevem hribu, začujem lahen šum. Pogledam in opazim s steze kakih 100 korakov pod seboj neznan žensko, ki je z vso vmeno nekaj razkladala iz nahrbtnika ali vreče, ležeče poleg nje. Bila je stara po moji sodbi okrog 35 let, oblečena pa v rdeče križasto obleko. Seveda nisem mogel niti slutiti, kakšen je njen opravil. Ali sodeč po njenem obnašanju sem dobil vtis, da se ženski zelo muči. Mislim sem si svoje, celo tudi tu, da ima opravil s kakšnim moškim, ki se le morda skriva v grmovju, začuši moje korake. Ne da bi se bil ustavil, sem brezbrzič nadaljeval pot. Ko sem pozneje še nekaterim pripovedoval o tem, so me dražili, če nisem sam imel kaj opravka z žensko. Kaj bi! Danes ne dvomim, da je to bila Pepca Cepudrova.

Pričevanje Ivana Grdadolnika je dobilo davi svoje potrdilo v grozovitem razkritju, do katerega je prišlo takole:

Neznosen smrad na Golovcu

Stanovanci v Bivčevi hiši nad Hradeckega ceste 26 so že od nedeljo čutili iz gozda, ki se širi za travnikom zadaj nad hišo, hud smrad. Zamen so se izpraševali, od kod neki izhaja. Včeraj je na travniku kosila gospodinja Marnova, z njo je bil vajenec njenega sina, mizarja. Zlasti kadar je potegnil od gozdiča veter, jima je smrad strahovito udarjal v nos. Pozneje so navozili na travnik nekaj gospodinjic in spet so ugaibali, od kod prav za prav prihaja smrad: ali s travnika, ali morda od sosedov, kamor so tu in tam prinašali domov ostanke s kavičnice. Kdo bi bil navzlic časopisnim poročilom o skrivnostnem umoru Franca Serše mogel sklepati, da utegne smrad povzročati tam neke skrito truplo umorjenca!

Grozovita najdba

Odkritje kosti Franca Serše je povzročilo zgolj nelagodje: Davi zarana se je bil odpravil delavec Janko Strle, ki prebiva v Hradeckega vasi 32, v gozd na Golovec nabirat gobe. Tam gori raste mnogo lišček in Janko Strle, ki je uslužben v kemični tovarni v Mosteh, rad ob jutrih zahaja na Golovec nabirat gobe, da se obenem osvечи od nočne službe. Danes mu je pri takem opravku udaril v nos tisti zopni smrad. Kako je odkril grozno najdbo, o tem pripoveduje Janko Strle sam:

— Grem za ostrim vonjem, čeprav je bil še tako neznošen. In v gošči tik na robu travnika pod grmičjem akacije ugledam zavoj v žakljeno, pokrit z listjem in suhim vejami. Smrad, ki je bil domala že do onemoglosti strašen, me ni mogel odvrniti od tega, da ne bi ugotovil, kaj je tu skrivnostnega. Podrezam nekoliko s palico in prevzela me je groza. Saj je bilo na prvi pogled in otip s palico očito, da so tam notri človeške kosti. Ko sem se bolj pobeskal, sem ugotovil, da so kosti precej ožgane, a da se jih še vendar drži nekaj mesa, ki tako silno smrdi. Ali mi ni bilo treba še dvomiti, da so to ostanki umorjenega Serše? Prevzet zaradi grozne najdbe izprva niti nisem vedel, kaj naj hitro ukrenem. Hitel

Nov pomočnik notranjega ministra

Beograd, 3. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog notranjega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta imenovan za pomočnika notranjega ministra v drugi skupini in 2. stopnji Kosta Katić, načelnik 3. skupine I. stopnje oddelka za samoupravo v notranjem ministstvu.

Nov podban vrbaske banovine

Beograd, 3. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je imenovan za pomočnika bana vrbaske banovine Dušan Rasković, banški inspektor 3. skupine I. stopnje kr. banske uprave iste banovine.

Naši železničarji v Bolgariji

Sofija, 3. avgusta. AA. Skupina jugoslovenskih železniških inženjerjev in strojnikov, ki so že nekaj dni gosti bolgarskih železničarjev, je bila včeraj v Varni. Od tod je napravila izlet v samostan sv. Konstantina. Nocoj ji prirede bolgarski železničarji v Varni banket. Po banketu odpotujejo jugoslovenski gosti v Ruščuk. V nedeljo dopoldne bodo v Sofiji, zvečer pa se vrnejo v Beograd. Povsod na Bolgarskem so naše inženjerje in strojnike sprejeli kar moči prisrčno in bratsko.

Justifikacija dveh razbojnikov v Negotinu

Beograd, 3. avgusta. p. V Negotinu sta bila danes justifikirana Pavle Simeonović in Dragutin Stefanović, ki sta zavrnila umorila trgovca Valetina Travčevića in ga oropala za 1600 Din. Njegovega prijatelja Stepana Markovića na tako poškodovale, da ho ostal vse svoje življenje za delo nesposoben invalid.

Preiskovalna komisija na delu

Zdajci se je sprožil vse preiskovalni aparat, ki je šel grozovitemu odkritju do kraja. S policijske uprave je bilo o najdbi obveščeno državno tožilstvo. Nemudoma se je odpravila v golovski gozd preiskovalna komisija.

Pa kakor posebno v Ljubljani nič ne ostane tako skrito, da ne bi postalo očito, se je strašna novica prav kmalu razširila po vsem mestu; zlasti je na trgu in po trgovinah bila predmet slehernega pogovora. Razvezala je tisto napeto radovednost, s katero je vsa naša javnost pod mučen vtisom zagonetnega zločina na Starem trgu pričakovala, kako se bo strašna kriminalna uganika razrešila.

Ko je preiskovalna komisija prišla na kraj žalostne najdbe, so se tam že zbirali ljudje in še so novi radovedneži pritekali po cestah, ki vodijo proti Golovcu. Seveda je komisija ukrenila, da radovednosti ni bilo ustreženo. Nikogar ni pustila približati. Ogledu na kraju najdbe so prisostvovali: policijski višji nadzornik Matko Močnik z nadzornikom Macarolom, policijski zdravnik dr. Avramović, preiskovalni sodnik Viktor Prohinar z zapisničarjem Fedorjem Pogacnikom in sodni zdravnik dr. Suher. Znatno število stražnikov in detektivov je občinstvu branilo dostop.

Blazno početje morilcev

Ugotovitve preiskovalne komisije ob grozoviti najdbi so žalostne in prav taki meri kakor so porazno strahotne.

Deli telesa so bili zaviti v žakljeno, ožgani in razkuhani. Predstavljajo gornji trup umorjenca.

Zdravnika sta takoj ugotovila, da so kosti večinoma zdrobljene, rebra pa polomljena. Tudi hrbtnica je na nekaterih delih nasakana, odnosno prežagana.

Vso najdbo je dala komisija prenesti na rob travnika, kjer sta zdravnika lahko ugotovila te podrobnosti. Seveda so najdbo fotografirali najprej v gošči in potem ponovno še na travniku.

Ugotovitve policije, kakor smo jih kratko naštel, vodijo do sklepa, da so morilci truplo pokojnega Franca Serše po umoru razsekali in razžagali.

Razžagali paš zato, da je šlo delo mirneje od rok in da ni bilo slišati udarcev in ropota.

Ko je tako bil pokojnik razmesarjen prav po živino, so dele trupla prekuhali v krogu, nakar so lahko odločili meso od kosti. Tako so potem lahko meso spravili v kanal, da ga je voda gladko odplavila.

Strašna naloga, da spravi s sveta tudi kosti, je potem pripadla pokojniški lastni hiški Jožefi Cepudrovi. Jožefa je v nedeljo dopoldne odnesla te ostanke v gozd na Golovec. Ali ker je nekaj mesa in kože le še bilo na tistih ostankih, je zadostovalo, da se je razširil oni smrad, ki je kakor porazno opozorilo na vnebovpijoči greh privabil ljudi in varuhe pravice.

Da je pokop ostankov, ki so jih že razjedali črvi, izvršila Jožefa Cepudrova in nihče drugi, je izven dvoma. Ko so danes po odkritju ponovno poklicali na policijo Ivana Grdadolnika, je potrdil, da je tisto 35-letno žensko videl v nedeljo dopoldne natanko na tistem kraju, kjer so zdaj našli kose njenega očeta.

Vojaška imenovanja

Beograd, 3. avgusta. p. S kraljevim ukazom je postavljen za pomočnika načelnika 8. armije inž. polkovnik za generalštabne posle Djordje Glišić, dosedaj polovnik 45. pešpolka. Za referanta artiljerije pri dravski diviziji je postavljen artiljerijski podpolkovnik Maksim Erić.

Proslava obletnice svetovne vojne v Angliji

London, 3. avgusta. AA. Jutri zvečer bodo radijske postaje oddajale program »Pred 20 leti. Obravnavale bodo dogodke ob izbruhu svetovne vojne in vse tisto, kar je privedlo do tega ogromnega krvoprelitja. Profesor Temperley bo čital neke nove dokumente iz tistega časa. Formalne proslave te obletnice ne bo, ker je javno mnenje proti temu. Angleška legija bivših frontnih bojevnikov pa bo vseeno pridelala krajšo proslavo pred grobom Neznane junaka.

Vlomilec Malovrh se je zabodel na kolodvoru

Ljubljana, 3. avgusta.

Včeraj popoldne se je primeril na peronu glavnega kolodvora razburljiv dogodek. S popoldanskim gorenjskim vlakom so privedli orožniki iz Kranja v Ljubljano 23-letnega Pavla Malovrha, ki so ga aretirali zjutraj v okolici Kranja zaradi suma, da je izvršil večji vlom v Škofljici pod Ljubljano. Ko so orožniki v Malovrhom stopili iz vagona, je Malovrh posegel za obleko in si bliskovito zasadil nož v trebuh. Malovrh je bil takoj v resni krvi. Hitro so ga spravili v prvi bližnji lokal na kolodvoru, odtam so ga odpeljali v bolnišnico.

Malovrh, ki je doma iz Črnega vrha nad Polhovim gradcem, je sedel še vedno v družbi dveh drugih mladih pokvarjencev v zaporu. Dobro se je seznanil z obema, in

Kje so drugi ostanki trupla

Cim je policija opravila svoje mučno delo, so po njeni odredbi prepeljali ostanke v zasilni krti na pokopališče pri Sv. Križu. Ali zdaj se je šele začelo drugo poglavje strašne zagonetke: kje je umorjenčeva glava, kje so deli nog in rok. Razen glave manjkata obe pišali, manjkata stegnenici in okončine rok.

O tem se je morala preiskovalna komisija za enkrat zadovoljiti s samimi domnevanji.

Ni izključeno, da je Cepudrova odnesla dele razmesarjenega očeta v dveh turah iz hiše. Kakor vemo, je Frančiška Seršova prvotno izpovedala, da je odnesla neke kose na Grad. Oni, ki so bili blizu najdišča na Golovcu, kjer neusmiljeno zaudarja še ves dan, trdijo, da zdaj vohajo enak smrad tudi na Gradu. Psihoza ali resnica — kdo bi vedel! Prav verjetno pa je vendarle, da je Jožefa Cepudrova zakopala nekatere kose res tudi na Gradu. In če se je to zgodilo, potem je pokop prav gotovo izvršila v Regaljevem gaju. Bilo je zatorej takoj danes dopoldne odraženo, da so stražniki začeli v tem gaju raziskovati teren. Do večera še niso našli nič sumljivega.

Novo zasliševanje

Z najdbo ostankov Franca Serše je prišel okret, ko je treba razbiti trdi oreh de jedra.

Na policiji so takoj po povratku komisije začeli zopet zasliševati vse tri aretirane. Prvi je prišel na vrsto Anton Rozman. Dolgo so ga zasliševali dopoldne in njevo izpovedbe so se povsem ujemale. Nikakor ga niso mogli zalotiti na laži. Ali popoldne je vendarle zabredel v zagato, s čemer pa še seveda ni rečeno, da mu je kaj dokazano.

Na odločno vprašanje, kje je bil v soboto zvečer, je jel Rozman pripovedovati: — Se pred pol 20. uro sem večerjal v Podstudenjski ljudski kuhinji v Florjanski ulici.

— To ne bo držalo, mu je ovrgel preiskovalni uradnik. Zaslišali smo lastnika kuhinje, ki je določeno izjavil, da se ne ve spominjati, ali ste bili vi v soboto ob imenovani uri, saj pri njem, čeprav vas zelo dobro pozna, res ste bili tamkaj skoro stalni gost.

Na to je Anton Rozman območnik. Ni mogel zanka dokazati, kje se je nahajal v soboto zvečer od 18.15 pa do 20. ure. Da, pozneje je pa res bil v gostilni pri Kosu v Krojaški ulici, kjer je večerjal zrek. Torej dve večerji v soboto. Ostal je pri Kosu v družbi do 22.15, nekar je odšel v tiskarno po časnike. Pri nadaljnjem zasliševanju je Anton Rozman navedel, da je bil v Podstudenjskem lokalnem celu v družbi Franca Serše, katerega je pa po večerji zapustil. Toda Franca Serše je bil baje že okrog 18.45 doma.

— Ali se niste v soboto zvečer oglašili tudi na stanovanju Jožefa Cepudrove?

— Da, res je, bil sem tam, toda pomnil sem se le kake tri minute.

Nadalje je bila danes zaslišana pokojnikova žena Ivana Seršova. Prav ničesar nove priznati. Če je hčerka Pepca po strahovitem dejanju obupala in se rešila pekoči vesti in kazni z begom v vodo, je seveda zelo verjetno, da je tudi Ivana Seršova močno razruvana v sebi. Zato venomer jadicuje in tarna. O groznem umoru ni njej čisto nič znanega. Ali obremenjuje jo zlasti izjava, ki jo je bila izrekla nasproti sosedu, ko si je od nje izposodila ročni voziček, o čemer smo pisali včeraj. Tudi je morala Ivana Serševa po svoji vrnitvi v nedeljo zvečer gotovo opaziti v stanovanju nered in morda tudi še krvave sledove.

In potem je bila danes zaslišana še Frančiška Serševa. Še včeraj je pripovedovala, da je Tone Rozman odnesel kose očetovega telesa v Grubarjev prekop. Pa je danes spet vse prekljala, kakor to počneja že ves čas preiskave. Kakor vidimo, torej niti sama najdba ostankov Franca Serše ni mogla povsem zlomiti obročja, ki obdaja aretirance. Na policiji nadaljujejo intenzivno zasliševanje. Po takem ni prav nobenega dvoma, da bo zagonetna mučna strašna zadeva zares v kratkem pojasnjena do vseh podrobnosti, kakor to zahteva klic pravice.

sicer z nekim Dacarjem, ki je tudi znan vlomilec, tretji pa je doma s Škofljici. Komaj so bili vsi trije prosti, so napravili načrt, da vlomijo v hišo nekakega posestnika na Škofljici, načrt so pred nekaj dnevi tudi izvedli. Odnegli so 25.000 Din gotovine, Malovrh, ki je bil vodo, je razdelil denar. Sam si je pridržal seveda levi delček, okrog 20.000 Din. Dacarju je izročil le par jujev, Škofljčan pa ni hotel za enkrat ničesar, ker so je bal orožniške preiskave. Dacar je nato pohajkaval po Medvodah in okolici, Malovrh pa se je naselil na Primorskem pri Kranju. Delal ni ničesar, živel je pa dobro. To je pričelo orožnike takoj zanimati. Mirovali pa tudi niso Škofljčki orožniki, ki so prijeli domačina, udeleženega pri vladu, in je ta izdal najprej Dacarja. Ko pa so prijeli Dacarja v Medvodah, je ta izdal še Malovrha.

Malovrh se je na kolodvoru v Ljubljani zabodel najbrže samo zaradi tega, da bi potem iz bolnice lažlje pobežnil. V tem pa se je zmotil, kajti oblastva so poskrbeli, da se ne bi prišel spet tako kmalu na zlato svobodo. Malovrh ima poleg vroma v Škofljici na vesti še več drugih vlomov in tatvin, ki jih je nekaj izvršil tudi v Ljubljani in ga je zaradi tega iskala tudi ljubljanska policija.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Vedro ali poloblačno, stalno, toplo vreme. Novosadska vremenska napoved za soboto: Oblačnost bo narasla v severozapadnih krajih države, drugod bo prevladovalo lepo in vedro vreme. Možne so krajevne navihite.

Vreme v Primorju: Vedro, skoraj tiho vreme. Morje je v evertnem Primorju valovito, drugod pa mirno. Jutranja temperatura je znašala 25, maksimalna po 32 stopinj Celzija. Temperatura v de je bila v Omilju 25, v Splitu 24, v Dubrovniku 29 in v Ercegovem 26 stopinj Celzija.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Na jugu morda kratke močnije z nevihtami, toda brez poznejše obilnice.

Poljska gospodarska politika

Programatična izvajanja ministrskega predsednika Kozłowskega — Prezadolženo kmetijstvo

Varšava, 3. avgusta. AA. Predsednik poljske vlade Kozłowski je na včerajšnji klubski seji vladnega bloka obširno poročal o gospodarski politiki vlade. Dejal je, da se bo treba vrniti na razmere in na pogoje, ki ki so vladali pred krizo, obenem pa se je treba prilagoditi novim razmeram. Obstoj naroda bo mogoče zavarovati samo z notranjo kapitalizacijo in z ustvarjanjem novih proizvodnih sredstev. Zdrav denar in proračunska ravnatev je ostaneta tudi v bodoče temeljno in neizpremenljivo načelo poljske gospodarske politike.

Zaupanje v narodni denar je popolno. To dokazuje predvsem dejstvo, da se v gospodarsko življenje vračajo tezavirani kapitali in da raste državi kredit v inozemstvu, obenem pa je tudi promet z devizami popolnoma prost.

V prvem tromesečju proračunskega leta so se državni dohodki povečali, državni izdatki pa so stalni in bodo po vsej priliki manjši kakor lansk. Prilagoditev k novim razmeram še ni popolna, zlasti glede cen v industriji in kmetijstvu. Vlada je poskrbela, da so cene glavnih industrijskih izdelkov vendarle že padle.

Trgovina Poljske je močno narasla, predvsem z razširitvijo pristanišča v Gdyniji, z ureditvijo gospodarskih stikov z Gdanom in s povečanjem trgovinske mornarice. Vprašanje, kako dvigniti cene v kmetijstvu je najvažnejše, ker je od njega od-

visna kupna moč nad 20 milijonov prebivalcev. Podporna akcija za kmetijstvo bo letos povečana že zaradi nedavnih poplav. Na fiskalnem področju se bodo prilagodile novim razmeram predvsem občinske finance in socialno zavarovanje. Dajave delavcev za socialno zavarovanje so bile pretirane. Vlada razmišlja tudi o investicijah za prometne naprave in o gradnji delavskih stanovanj.

O tujem kapitalu je predsednik poljske vlade izjavil, da smatrajo tuji kapitalisti Poljsko kot kolonijo. Navzile temu smejo tuja podjetja na Poljskem računati na zaščito vlade. Vlada skrbi za čim boljše kreditne pogoje. Obrestno mero je znižala na stopnjo v drugih evropskih državah. Prihranki so zavarovani. Vprašanje kreditov je vzevano z likvidacijo pretiranih dolgov zlasti v kmetijstvu. To akcijo bo vlada nadaljevala. Posebno se bo zavzela za prezaolžene kmetije. Posebno pozornost zaslužijo mali kmetovalci. Kratkoročne menice bodo zamenjale z dolgoročnimi posojili z nizkimi obrestmi. Velika posestva bo vlada postopno likvidirala, če bodo prezadolžena. O tem bo v kratkem izdala podrobne odredbe. V splošnem bo vlada nadaljevala gospodarsko delo svojih prednic. V tem pogledu so se že pokazali veliki sadovi. Naše delo je želo tudi v zunanji politiki velike uspehe, je končal svoj eksponat predsednik poljske vlade.

Velika špijonažna afera na Angleškem

London, 3. avgusta. AA. Danes popoldne je napravila na javnost globok vtis vest, da je izginil kovčec z važnimi listinami vojne mornarice. Izginil je na poti iz Londona v Portsmouth. V njem so bili važni podatki o novih vojnih ladjah.

Nemško oboroževanje v zraku

London, 3. avgusta. AA. V spodnji zbornici je sestavljen Churchill štiri interpelacije glede oboroževanja Nemčije v zraku. V svojem odgovoru je zunanji minister Simon izjavil, da so izdatki Nemčije za letalstvo izredno veliki, da pa pogodbe ne vsebujejo nobenih določb, po katerih bi se moglo to zabraniti. Nemčija ima danes najmočnejše civilno letalstvo, ki je zgrajeno tako, da se more vsak hip pretvoriti v vojne svrhe. To dejstvo mora Anglija vsakakor upoštevati in temu primerno uravnati svojo politiko.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Litva in vzhodni pakt

Varšava, 3. avgusta. AA. Potovanje litovskega zunanjega ministra v Moskvo je imelo za posledico, da je Litva docela prilagodila svoje zunanjo politiko nameram Rusije v vzhodni Evropi. Dočim sta Estonka in Latiška dali samo načelni pristanek na vzhodni varnostni pakt, je Litva glede na svoje spore z Nemčijo in Poljsko v celoti sprejela ruske predloge in se pridružila akciji moskovske vlade.

Moskva, 3. avgusta. AA. »Izvestija« piše, da je izmenjavil misli med komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim in litovskim zunanjim ministrom Łozoraitisom: »Łozoraitis in Litvinov sta imela priložnost ugotoviti popolno enotnost naziranj in stremeljenj obeh držav za utrditev miru. Sovjetska javnost pozdravlja voljo Litve do miru in računa z možnostjo, da bo zdaj vendarle mogoče skleniti vzhodni pakt.«

Naši kraji in ljudje

Dr. Alojzij Praunseis

Ljubljana, 3. avgusta.

Davi, zarana je prenehalo utripati ple-menito srce g. dr. Alojzija Praunseisa, ki je že nekaj mesecev bolehal na težki srčni hibi in ni več prihajal v ordinacijo. Pred nekaj tedni se je njegovo stanje zboljšalo in podal se je v svoj vinograd na Podvrh pri Sevnici, kjer pa mu je postalo nenadno tako slabo, da so ga morali prepeljati v Ljubljano. Vsi zdravniki so se zavzeli za svojega najboljšega tovariša, a vsaka pomoč je bila zaman.

Dr. Alojzij Praunseis se je rodil l. 1866. v Sevnici kot sin uglednega slovenskega trgovca. Gimnazijo je študiral nekaj let v Celju, kjer pa se je kot vodja zavednih slovenskih srednješolcev tako zameril nekaterim nemškimi profesorjem, da se je moral preseliti na novoomeško gimnazijo. Medicino je študiral v Gradcu in je bil zastavonoša akademškega društva »Triglava«.

Promoviran je bil leta 1893., potem pa je klinične študije dovršil na Dunaju in se nastanil v Celju kot okrožni zdravnik. Na Dunaju se je bil specializiral tudi za zobozdravništvo in se kot tak leta 1900. nastanil v Ljubljani.

Pokojni dr. Praunseis se je vneto udeleževal ne samo na področju svojega poklica, temveč tudi preko njegovih meja in ga je pri udeleževanju v prvi vrsti vodila najskrajnejša človekoljubnost. Trajne spomenike si je postavil za poklicne tovariše in za zdravstvo v Sloveniji kot ustanovitelj, predsednik in častni predsednik Društva zobnih zdravnikov za Slovenijo, kot soustanovitelj in dolgoletni agilni odbor-nik zdravniške zbornice, posebno pa kot najodličnejši borec za pravice slovenskih zdravnikov v hudih časih pred 30 leti. Kot vester in socialno čuteč zdravnik pa si je zagotovil najboljše spomine in hvaležnost tudi med najširšimi sloji prebivalstva. Skromen, kakor je bil, je lajšal tudi gorje, kjer je bil mogel, posebno dareljiv pa je bil za revne dijake. Najboljši dokaz njegove človekoljubnosti in dobrotljivosti je, da je umrl tako rekoč brez premoženja.

Blagega pokojnika objokujejo soproga gospa Irena, hčerka našega koroskega narodnega mučenika dr. Koliterja, ki je kot vodja Slovencev v Velikovo padel med umikom naše vojske, nadalje hčerka gospa Vera, ki je poročena z državnim tožilecem dr. Lučovnikom, njegov poklicni sodrudec in nečak g. dr. Lojze Brenčič in drugi sorodniki. Mnogoštevilne so vrste prijateljev in znancev, poklicnih tovarišev in spoštovalcev, ki jih je žalostna vest o njegovi smrti globoko pretresla. Iz splošne bolnišnice so prepeljali truplo dr. Praunseisa na njegov dom na Miklošičevi cesti št. 6., odkoder bo v nedeljo ob 16. pogreb. Ob mrtvaškem odru odličnega, gotovo najbolj popularnega slovenskega zobozdravnika, zavednega narodnjaka in borca za naše pravice žalujejo mnogi, ki so ga ljubili, spoštovali in ki so mu za priske izrazili njegove dobrotljivosti dolžni zahvalo, v vseh pa živi prepričanje, da bo blagi pokojnik dolgo, dolgo živel v svojih plemenitih delih.

SAMO SE DANES
ob 4., 7.15 in 9.15 uri.
P. Kemp, Ilsa Stobrova
Pride: JEAN KIEPURA
»PESEM ZATE«
ELITNI KINO MATICA

Slavni tenor H. E. Groh
v veseli opereti
Pesem o sreči

Rogaška Slatina se klanja manom svojega najzvestejšega častilca dona Frana Bulića

Rogaška Slatina, 3. avgusta.

Vse je bilo že pripravljeno za njegov prihod. Še 15. julija je pokojni don Frane Bulić pisal ravnateljstvu zdravilišča: »Nameravam priti štiriinšestdeset okoli 25. julija.« Ni se še počutil dobro, pa je vendarle šel hotel posetiti svojo ljubo Rogaško Slatino. Najavil je, da bo pripeljal s seboj bolničarko, Slovenko iz okolice Celja, da bi mu bila v pomoč za vsako eventualnost.

88letni starček je pač pozimi prebolel influenco. In zdaj mu je usoda v Zagrebu prestrigla pot. Globoko je odjeknila vest o njegovi smrti med domačini in zdraviliškimi gosti v Rogški Slatini.

V visokem spoštovanju in pieteti je zdraviliška uprava danes ob 17. uri priredila v žalno okrašen in razsvetljeni zdraviliški dvorani komemoracijo po pokojnem velikem znanstveniku in arheologu ter častnemu občanu Rogaške Slatine. Na odru dvorane je bila med oleandri postavljena z lavorjem vencev obdana slika pokojnika. S tugo v srcu so prisotni poslušali veličastno Beethovnovalno žalno korarčico, ki jo je odsviral orkester ljubljanske opere pod vodstvom kapelnika g. Neffata.

Prvi se je poklonil manom velikega pokojnika ravnatelj zdravilišča inž. Dietrich. Zal pokojniku ni bilo več dano, da bi se mogel še in še naučiti lepote močno k srcu prirasle Rogaške Slatine, da bi se mogel ponovno v divnem zelenju okrepčati telesno in duševno. Njegova duša bdi nad nami... Njegovo telo pa se je vrnilo mimo njegovih izkopanin, mimo njegove Dioklecijanove palače, mimo njegovih silnih dokumentov velike naše kulture tja v ljubi mu tuscum, v Solin, h kostem prvih mučenikov krščanstva. Inž. Dietrich je v imenu zdraviliške uprave izrazil prizadetim globoko sožalje ter zaklical »Slava« spominu velikega in neutrudičevega borca za čast

in slavo naše kulture in lepe naše Dalmacije.

Kanonik dr. Alojzij Merhar je v imenu zdraviliških gostov tolmačil veliko žalost ob izgubi enega naših največjih sinov. Kar je bilo smrtnega na donu Buliću, so položili v Solinu v Zemljo. A njegova dela bodo ostala nesmrtna ne samo nam, temveč vsem kulturnemu svetu. Rogaška Slatina bo Dona Frana Bulića ohranila kakor velikega jugoslovenskega škofa Strossmayerja v večnem svetlem spominu.

Predsednik Hrvatske Matice profesor dr. Lukas je govoril o donu Buliću kot človeku in znanstveniku. Don Frane Bulić je bil univerzalen Evropec, pacifist in velik patriot. Govornik je poudarjal veliko ljubezen in čut dolžnosti, ki jo je imel pokojnik do svojega naroda. Ta čut dolžnosti se vidi tudi v njegovem delovanju. Neizmerne nacionalne zasluge si je stekel pokojnik s svojim delom. Ako don Bulić ne bi bil na znanstvenem poprišču ne dosegel ničesar drugega kakor to, da je odkril nagrobno ploščo hrvatske kraljice Jelene ter s tem ovrgel trditve naših nacionalnih nasprotnikov, da Hrvati nikoli niso živeli samostojno narodno življenje, bi njegovo ime večno ostalo zapisano v zgodovini našega naroda.

Zadnji govornik, direktor splitske gimnazije Matić, ki je bil Bulićev učenec, je vzbujal spomine na človeške in vzgojne vrline pokojnega. Don Bulić ni imponiral samo kot znanstvenik, še bolj kot človek, ki je hudil vedno ravno pot. Bil je vzor človeka, duhovnika, rodoljuba in znanstvenika.

Turobni glasovi Chopinove žalne korarčice so dostojanstveno zaključili lepo spominsko svečanost, s katero se je Rogaška Slatina dostojno oddolžila manom svojega velikega prijatelja, iskrenega Jugoslovana in znanstvenika svetovnega slovesa.

Mlad Slovenec utonil v Dunavu Mogočna reka je pri Kovinu ugrabila 24letnega Franceta Venturinja

Na levi obali mogočnega Dunava v južnem Banatu leži prijazno mesto Kovin, znano po vsej Jugoslaviji. Mesto premore bolnico za duševne bolezni, ki je ena najmodernejših v naši državi in je nedavno praznovala 100letnico obstoja. Kakor je tudi »Jutro« ob tisti priliki poročalo, je v bolnišnici uslužbeno lepo število Slovencev, na sezonsko delo pa prihaja tudi nekaj zidarjev, ki zdaj gradijo novo moderno plinsko kuhinjo.

In med temi je bil zaposlen tudi France Venturin, sin znanega stavbenika iz vasi Kota pri Velikih Laščah. Simpatični mladenič je preteklo nedeljo izkoristil počitek za kopanje v Dunavu. Vročina je v teh krajih neprimerno hujša kakor doma v Sloveniji in tako se je tudi France po celotenskem pridnem delu želel ohladiti v objemu Dunava. Na svojo nesrečo pa ni bil baš dober plavalč. Zasel je predaleč od brega in že ga je močni Dunav zagrabil in odnesel s seboj. Truplo so našli šele pretekli tork, 25 km daleč od Kovina pri vasi Dubovec.

Podivjan pes kolje drobnico

Ali pa je morda volk? — Novice iz Bohinja

Bohinj, 2. avgusta.

V bohinjskem kotu je letos precej življenja, zlasti v planinah, ki so bile doslej kaj malo obiskane. Pozna se, da primanjkuje sredstev potnikom, ki so doslej zahajali v dražja letovišča. Večina teh si je letos izbrala za svoj dopust planine, saj je v njih življenje prav poceni. Za 15 do 20 dinarjev na dan se da prav dobro izhajati, saj se dobi v najem cela hišica za 10 dinarjev na dan, časih še ceneje. V Uskovnici, Praprotnici in po drugih planinah je precej gostov, ki kar ne morejo prehaliti prijetnega bivanja v hribih.

Vreme je sicer tu in tam precej čemerno in neviht ne manjka, vendar pa ima to tudi svojo dobro posledico. Kač, ki jih je druga leta po skalovju precej, letos skoraj ne opazijo. Vsako leto so doslej vselele precej živine, ki se je pasla, letos pa je

znan šel en primer in še tisto žival bi bili lahko rešili, če ne bi bili prepozno opazili, da je pičena.

Pač pa nekaj drugega vznemirja bohinjske planine. Ze prejšnji mesec so na blejskih planinah opazili, da trga neka nezna- žival drobnico. Na neki planini je raztrgala okoli sto ovc. Te dni pa se je zver preselila čez Pokljuko na bohinjsko stran in že so dobili dve raztrgani teleti, ki jim je zver pobrala le drobovje. Nekateri trdijo, da mora biti to podivjan pes, drugi pa govore, da gre za volka. Baje je imel neki gospod z Bleda mladega volka doma priklenjenega. Jeseni pa je volk iznenada izginil. Gospoda so vprašali, kam je volka dal, pa je zatrdil, da ga je ubil. Ni pa mogel pokazati, kje ga je zakopal. Če stvar drži in če je tisti volk identičen s tem, ki zdaj straši po bohinjskih hribih, bo moral dotični gospod precej globoko seči v žep, da bo poravnal vso škodo, ki jo je volk napravil. Zdal zasleduje zver del vojaštva planinskega polka, ki se mudi na vajah v planini Konjščici, in kakor zatrjujejo, so vojaki našli v gozdovih še ostanek treh raztrganih junic, ki so izginili brez sledu. Zver same doslej še niso dobili. Sicer bo pa o tem nedvomno uvedena natančna preiskava, ki bo ugotovila, kaj je na stvari. V bližini človeških bivališč in hlevov se do-

alej zver ni pojavila, pač pa so precej v strahu pastirji, ki hodijo pod noč po krave celo uro daleč ali pa še dalje.

Tu opažamo tudi precejšen prirastek turistov. Obisk v planinskih kočah je dober, oskrbnice se pritožujejo le o tem, da je zaslužek slabši kakor druga leta, ker se večina turistov v kočah zgleda le toliko, da popije čaj in žigosa razglednice. Tudi tu se poznajo posledice denarne stiske. Ljudje štedijo, kjer morejo. Prenočnin je po večini koč še dosti manj kakor lani ob tem času, čeprav se je lani sezona za planine pozneje začela. Glavnega navala turistov pa letos še ni bilo, pač zaradi tega, ker imamo nestalno vreme. Vse pa kaže, da se bo vreme prav kmalu obrnilo na bolje.

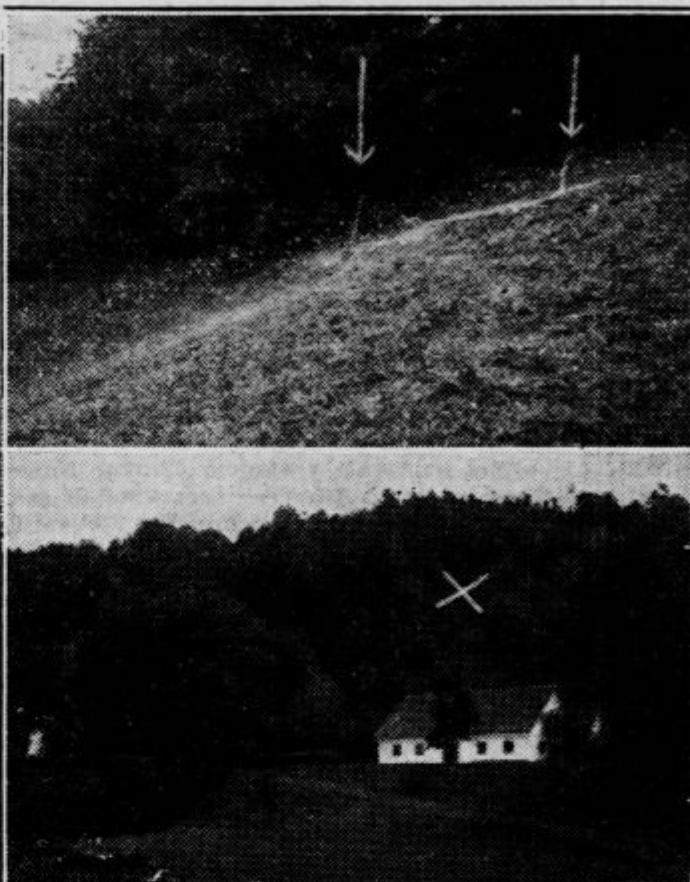
Olažanje

pri vsakodnevem delu nudi

Unione

čokolada

Najdišče kosti Franca Serše (Glej poročilo na drugi strani!)

Na levi zgoraj je policija z dvema palicama označila kraj, kjer je začela preiskovati ves terasni Sokol si je nadel to nalogo, jo okrog najdišča kosti umorjenega Franca Serše.

Na desni zgoraj je s križcem zaznamovana votilnica v vseh ozirih. Tj. tjer so izkopali zavitek z žalosnimi ostanki. — Na levi dleciplinah t. j. »Bivčovo« hišo zaznamovano najdišče, kakor je vidno s ceste, ki vodi vasi so: »Koga vas. — Na desni spodaj je invalid Anton Rozman.

Žalostna smrt otroka

Ptuj, 3. avgusta.

Posestnika Potočnika Vincenca v Spodnjih Jablanah je zadela huda nesreča. Ko je bil pri delu na polju, je prepustil v varstvo svoje štiri otroke, stare od 7 mesecev do 7 let, svoji svačinji Mariji. Marija je na otroke budno pazila, ali okoli četrte ure popoldne se je odstranila za kratek čas, toliko da je šla v hišo narezat kruha za otroke za malico. Vsi otroci so se takrat š nahajali pred hišo na pragu sedeli. Ko pa se je Marija vrnila iz hiše, je opazila, da je mali Francek padel v gnojnično jamo, kjer je takoj utonil. V kritičnem času je oče prispel s polja ter je na klice takoj priskočil na pomoč, le žal, da je bila rešitev že prepozna. Otrocička so privlekli iz gnojnice mrtvega.

Rdeči križ je v Črnomlju zgradil kopališče

Črnomelj, 3. avgusta

Preteklo nedeljo je bilo izročeno občinstvu v uporabo novo zgrajeno kopališče Rdečega križa. Ze dolgo je naše mesto občutilo potrebo po urejenem kopališču. Po zaslugi našega Rdečega križa smo ga slednjič končno tudi dobili. Naš sreski odbor RK se je že dolgo bavil z mislijo graditve kopališča, a splošna gospodarska stiska, ki

je imela za posledico težavno razpolaganje z denarjem, je ureditve močno ovirala. Vtrajno delo in močna volja sta premagali vse težave ter privedli do uspeha. Kopališča zgrajba, ki je na zunaj zelo okusna in dokaj obsežna, tudi po svoji notranji ureditvi ustreza vsem našim potrebam. Parcela, ki je last RK v Črnomlju, meri 1200 kvadratnih metrov ter leži ob tekoči vodi Lahinji, v idiličnem kraju, 10 minut hoda od mesta. Zgradba za kabine

Pirati zraka

Senzacionalni vefilm banditov divjega zapada. Zračne akrobacije in boji! Samo še danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer ob običajnih cenah Din 4.50 in 6.50.

Pride: Slavni roman »DVE SIROTIČI«
Z VOČNI KINO »DVO«
Telefon 27-30

in skupno slačilnico, ki meri v tlorsni izmeri 120 m², ima 16 velikih kabin s ključi in 24 predalov za skupno slačenje. Od kabin k vodi je narejen betonski pločnik v tlorsni izmeri 60 m². Ob strugi Lahinje je lesen oder s stopniščem za dohod v vodo. Je pa tudi bazen za otroke, ki meri 40 m². Razen tega so na kopališču tudi skakalne deske in telovadno orodje.

Seveda nas čaka še mnogo dela. Tako je n. pr. prepotrebno, da se kopališče ogradi, a tudi se mora napraviti še plavaljoči bazen za starejše kopalce - neplavalce. Za zimsko sezono se bo pa plaža spremenila v drsalnišče na kopnem, kar je bilo pri projektiranju tudi vpoštevano s primernimi pripravi. Kopališče je brez dvoma velika pridobitev za naše mesto, a kot zdravstvena in higienska ustanova zopet nov dokaz prekoristnega in nesebičnega dela našega Rdečega križa. Prepričani smo, da bo Rdeči križ nadaljeval svoje delo na spopolnitvi kopališča z dosedanjim vneto ter upamo, da ga bodo na pristojnih mestih moralno in tudi gmotno podprli. Slavnostna otvoritev bo to nedeljo 5. t. m. ob 15. Vsiše se bodo plavalne in veslaške tekme. Ob 18. bo družabni sestanek v Lacknerjevem hotelu.

Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice izdatno izboljšanje črevesja brez vsakega napora. Mnogoštevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolehalo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamnih in sladkorni bolezni, zelo zadovoljni z učinkom »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kulturni pregled

Knut Hamsun

Pisatelj, čigar 75letnice se danes spominjajo nešteti tisoči hvaležnih čitateljev po vsej Evropi, je eno največjih imen v evropski literaturi. Knut Hamsun je zaslovel že pred vojno, saj prav letos poteka štirideset let, kar je izdal svojo znamenito knjigo »Pan«, ki sodi med Hamsunove najboljše spise. Vendar lahko šele po svetovni vojni zasledujemo njegovo zmagovito pot po širokem svetu: Hamsunove spise prevajajo v številne jezike, in njegov vpliv se zaznava v delu mnogih povojnih pisateljev.

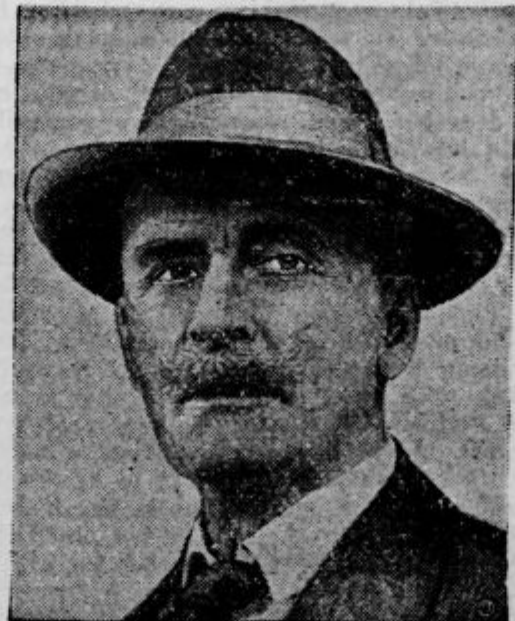
L. 1917 je izšel veliki roman »Blagoslov zemlje«, ki je prinesel Hamsunu Nobelovo nagrado in ga proslavil bolj nego vsi dotedanji spisi. Ne pozabimo, da je nastal v času, ko je ves svet občutil tragične posledice velike vojne in da so prevodi v druge jezike pričeli izhajati takoj po vojni, ko so krvi, sovraštva in ponižanja naveličani ljudje najbolj zahrepeneli po blagovesti novega življenja. In Hamsun ga je oznanjal s čisto neposredno, v srce segajočo silo,

ki jo imajo samo močne, z romantično zavzetostjo doživljene umetniške stvaritve.

Preprosta je ideja tega romana, še stara, rousseaujevska pobarvana: vrnitev k zemlji, ki trdo delo plačuje s skopim pridelkom, ki pa človeka notranje osrečuje, ker ga veže s narodo in mu daje samoto in mir. Tak roman, kakor je »Blagoslov zemlje«, je mogel okrog leta 1917 nastati samo na robu norveških gozdov, samo v deželi, kjer se zaveša časa ni pretrgala na dvoje, marveč so se vse stvari razvijale nepretrgano, mirno, brez vojnih katastrof.

Ze v »Panu« je Hamsun umetniško reševal vprašanje nasprotja med človekovo civilizacijo in naravnim življenjem, med gozdno samoto in človeškimi selišči. V »Blagoslovu zemlje« je zapel visoko pesem zemlji, ki jo delavne roke spreminjajo iz puščave v rodovitna polja in ki s svojo prirodno preprostostjo in lepoto ustvarja najlepši okvir človeški usodi. Vsi njegovi poznejši romani imajo vsaj v ozadju, če

ne v ospredju problem človeka samotarja in človeka iz družbe, problem prirode in mesta, zakoreninjenega vaščana in lahkoživnega meščana. V »Potepuhih«, »Poslednjem poglavju«, »Avgustu« se bavi — brez tendence in žaljive ironi-

KNUT HAMSON

je — z vprašanjem, ki ga prav sedaj skušajo v Nemčiji napihniti in prepleškati s fašistično barvo, dati mu značaj germansko-nordijskega svetovnega

nazora: s potrebo obnove človeškega značaja v znamenju rustikalne kulture. Toda Hamsunova umetniška vera v zakoreninjenega, naravi in samoti zvestega človeka je neprimerno pristnejša in resničnejša od izrazito reakcionarnih nemških tendenc. Svoj življenjski nazor je Hamsun sam doživel, in zanj govore v njegovi krvi tisočletne izkušnje prednikov, ki so si pod sivim severnim nebom, na mrzlih tleh Norveške, v potu obraza pridelovali vsakdanji kruh.

Knut Hamsun je po svojih idejah, stremiljenjih in po literarnem stilu izrazil novoromantizem. Pisatelj, ki se je želel samemu v življenju in ki je bil dolga leta potepuh, ker ni mogel najti pravega dela in poklica, mož, ki ima za sabo visoko šolo pomanjkanja in telesnih napov, bi imel vse pogoje, da bi kakor Maksim Gorkij oznanjal proletarski evangelij. Toda Knut Hamsun ni Rus. Iz svojega potepuštva, ki spominja na bosojstvo Gorkaja, ni prinesel spoznanja, da je treba vse sproletarizirati; nasprotno, Hamsun je v njem samo preizkusil svojo ljubezen do zemlje in urejenega življenja, ki poteka v skladu z običnim ritmom prirode. Ob neki priliki se je takole izpovedal: »Z vsemi svojimi koreninami se držim zemlje in gozda. Nikar ne mislite, da samo pesnik-

jem, kadar pišem o njih.« In ob drugi priliki: »Vprašujete, ali sem pisatelj prirode? Nekoliko čuta za naravo mi je že prirojeno. In privoščil bi vsem, da bi ga imeli — če ne zaradi česa drugega, pa zato, ker je to prva religija in bo ostala poslednja.«

Prav Hamsunov globoki čut za prirodo, baš njegova zračnost za zemljo in gozdom sta rešila pisatelja pred tistim naturalizmom, ki se je sicer tudi v literaturi njegove domovine kmalu preživel: naturalizmom, ki sloni na prirodnih vedah in čigar ideal je bila vedno civilizacija (n. pr. Zola). Prav tako se je Hamsun kot človek, ki intinno ljubi samoto, izognil tendencioznemu realizmu, ki neprestano fotografira družbene razmere in spreminja pripovedno umetnost v nekako fotomontažo, ki naj v namer dokazuje, da je treba svet preurediti. Da, Hamsun se ni odpovedal veri, da je preureditev potrebna. Toda preosnove morajo upoštevati človeka in njegovo neskončno hrepenenje po svobodi in sreči. Ne smejo prekiniti njegovih vezi z zemljo. Ne smejo mu prirodo nadomestiti z izumetničeno civilizacijo, ki bi ga popolnoma izenačila in spreminila v družbeni stroj. Hamsun človeka ne zamišlja tako nespoštljivo preprosto kakor Gorkij. Gorkemu člo-

Gospodarstvo

Naše državne finance

Finančno ministarstvo je objavilo običajni mesečni pregled državnih financ za mesec junij, in sicer tako glede izdatkov in dohodkov na račun preteklega kakor tudi tekočega proračunskega leta.

Računsko leto 1933/34.

V teku junija je bilo na breme starega proračuna izplačanih še 59,7 milijona Din, tako da je bilo do konca junija izplačanih po proračunu državne administracije za leto 1933/34. vsaga 6322,9 milijona Din (lani ob koncu junija po proračunu 1932/33. 6341,1 milijona Din). Od konca marca do konca junija je bilo vsaga na breme starega proračuna izplačanih še 346,8 milijona Din izdatkov, ki so bili angažirani še do konca marca. Stanje obračuna po proračunu državne administracije za leto 1933/34. je sedaj v primeru s stanjem ob koncu marca naslednje (v milijonih Din):

	koniec marca	junija
izdatki (1933/34.)	5.976	6.323
dohodki (1933/34.)	6.438	6.373
surplus	+ 462	+ 50

Suficit dohodkov nad izdatki, ki je bil ob koncu dvanaestega meseca proračunskega leta 1933/34. zabeležen v višini 462 milijonov, se je ob koncu junija (petnajstega meseca) skrnil na 50 milijonov, deloma, ker je bilo na stari proračun izplačanih še 347 milijonov, deloma pa zaradi tega, ker se je skupna vsota dohodkov zmanjšala v zvezi z izpadkom nekaterih zgolj računskih suficitov državnih podjetij. Na račun starega proračuna se, kakor znano, lahko še vršijo izplačila do konca avgusta. Obveze iz starega proračuna v obliki likvidnih a neizplačanih računov so znašale po proračunu državne administracije ob koncu junija še 242,8 milijona Din, ki jih bo treba plačati do konca avgusta, tako da bo končni obračun izkazal morda primanjkljaj od kakih 200 milijonov, medtem ko je bilo proračunsko leto 1932/33. definitivno zaključeno s deficitom 747 milijonov.

Enako sliko vidimo tudi pri obračunu državnih podjetij, ki izkazujejo sedaj za 15 mesecev računskega leta 1933/34. 3013,8 milijona Din izdatkov (do konca marca 2799,3) in 3302,6 milijona dohodkov (do konca marca 3277,0). Državna podjetja so torej v treh mesecih (april, maj, junij) na račun starega proračuna izplačala še 214,5 milijona Din. Višek dohodkov nad izdatki državnih podjetij, ki je bil ob koncu marca izkazan v višini 478 milijonov Din in sedaj zmanjšan na 289 milijonov, in bo do konca avgusta še precej nazadovale, ker je bilo na dan 30. junija še neizplačanih, a likvidnih računov iz prejšnjega proračunskega leta za 164,3 milijona Din (od tega pri železnicah 127,6).

Izdatki po proračunu 1934/35.

V mesecu juniju so znašali izdatki državne administracije po tekočem proračunu 460,5 milijona (lani v juniju 433,5), dohodki pa so znašali 526,6 milijona Din (lani 451,7). Dohodki so torej znatno presegali izdatke, kar se obliži iz prihodnjih sredstev plačanih za stari račun iz prejšnjega proračunskega leta. Podatki o državnih izdatkih za april, maj in junij skupaj nam kažejo, da so se državni izdatki prilično stabilizirali. V primeru z lanskim letom so bili vsi izdatki državne administracije na breme tekočega in prejšnjega proračuna naslednji (v milijonih Din):

	april-junij	1934.	1933.
po tekočem računu	1153,7	1280,8	
po starem računu	483,6	346,8	
skupaj	1637,3	1627,6	

Vsi izdatki državne administracije so torej v treh mesecih znašali 1627,6 milijona Din, to je za okrog 10 milijonov manj nego lani, dohodki pa so znašali 1555,8 milijona Din.

Državni davčni dohodki

V razdobju april-junij so se državni davčni dohodki razmeroma ugodno razvijali, tako pri neposrednih davkih, kakor tudi pri posrednih davkih. V juniju so znašali dohodki od neposrednih davkov 133,1 milijona Din (+ 13,1 milijona Din nasproti lanskemu juniju), dohodki od trošarin 87 milijonov (+ 40,3), dohodki od taks 57 milijonov (+ 3,4), dohodki od carin 55,9 milijona (+ 6,5) in presežki monopolov 127,7 milijona Din (+ 4,8). V prvih treh mesecih novega proračunskega leta, t. j. v aprilu, maju in juniju, pa so znašali državni davčni dohodki v milijonih dinarjev:

	april	junij	1933	1934	razlika
neposredni davki	385,3	422,9	+ 37,6		
trošarine	124,3	200,4	+ 76,1		
takse	154,9	171,1	+ 16,2		
carine	147,1	165,8	+ 18,7		
monopoli	383,6	373,5	- 10,1		
	1195,2	1333,7	+ 138,5		

Skupaj so v tem trosetmesečju znašali državni davčni dohodki 1334 milijonov, to je za 138 milijonov več nego lani v istem razdobju. Najbolj so se dvignili dohodki

Glasoslovje je delno izpopolnjeno in opremljeno z novimi ilustracijami. Prav tako so tu in tam izpopolnjena pravopisna pravila. Nov je nadalje poseben paragraf o členkih (v tretji izdaji imaš takoj razlago prislovo), § 283. (o rabi predlogov in prislovo) je nekoliko razširjen, izpopolnjen je tudi paragraf o medmetu. Tretji del se sedaj imenuje besedoslovje (v tretji izdaji: besedotvorje). Nekatera poglavja so preglednejše urejena, § 290. obravnava tudi pripono pri glagolih. Izpuščena pa sta § 300 in 301. § 300 obdeluje sedaj pod naslovom »Besedni zaklade izpopolnjen iz slovenskih jezikov in je nekoliko razširjen, nato se vrste »Beseda tuje izvora«. Cariti del je imel v prejšnji izdaji naslov »O stavku, sedaj se imenuje »Skladnja«. Tudi ta enov je razširjen, in izpopolnjen. Povsem novo je poglavje o etimologiji (245-251). Ni sicer obširno (šlovci bi žele vsaj toliko, kakor najdemo v novi izdaji Martičeve velike hrvaško-srbske slovnice), vendar je tudi to, kar je potrebno in koristno. Meroslovje je ostalo v glavnem nespremenjeno. Vsakako je tretja »Zdaja slovenske slovnice« znatno izpopolnjeno prejšnje. Knjiga sodi na pisalno mizo vsakega šlovca, ki piše slovensko, in njen pomen presegajo okvir srednje šole, na kateri je vpejana kot učna knjiga.

od trošarin, kar je posledica višjih trošarinskih stopenj (zlasti pri kavi).

Dohodki državnih podjetij

Tudi dohodki državnih podjetij se v toliko zadovoljivo razvijajo, da nadalje ne padajo, dohodki železnice pa so se celo povečali. V razdobju april-junij so imele železnice 486 milijonov Din dohodkov, to je za 59 milijonov več kakor lani. Dohodki pošte, telegrafa in telefona so znašali 98,1 milijona Din (lani 98,4), dohodki od gozdov 17,8 milijona Din (lani 13,1) in dohodki od rudnikov (47,7 milijona Din (lani 48,5).

Stanje Narodne banke

Poslednji izkaz Narodne banke ob 31. julija t. l. zaznamuje povečanje zlate in devizne podlage za 3,5 na 1886,7 milijona Din. Predvsem se je povečal zlati sklad, in sicer za 3,9 na 1791,6 milijona Din, dočim so devizne rezervi za malenkost popustele za 0,3 na 104,0 milijona Din. Devize, ki se ne vrtajo po podlagi, so nazadovale za 0,6 na 19,4 milijona Din. Zaloge kovane denarja v niklju in srebru pa se je, kakor običajno, ob koncu meseca skrčila za 45,9 na 258,4 milijona Din. Posejila na menice so se povečala za 1,9 na 1579,5 milijona Din, lombardna posejila pa so narasla za 1,3 na 238,1 milijona Din.

Obtok bankovcev se je v zvezi z večjo potrebo ob ultimu povečal za 84,7 milijona Din in je znašal ob koncu julija 4170 milijonov, t. j. za 125 milijonov manj nego lani ob istem času in za 685 milijonov manj nego pred dvema letoma. V zvezi s povečanjem obloka bankovcev so se zmanjšale obveznosti na pokaz za 74,5 na 1160,3 milijona Din (predvsem so nazadovale obveznosti na pokaz po žirovnih računih, in sicer za 0,4 na 453,9 milijona Din). Obveznosti z rokom so se prav tako zmanjšale za 12,5 na 865,9 milijona Din.

Kritično razmerje je ostalo nespremenjeno in znaša kritični obloka bankovcev in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah 35,56%, v samem zlatu pa 33,61%.

Gospodarske vesti

= Zamenjava obveznic vojne škode. Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasi: Lastniki obveznic 2 in pol odstotka loterijske državne rente za vojno škodo, ki so predložili stare obveznice davčni upravi Ljubljana-mesto v zamenjavo od 2. do 7. julija, se pozivajo, da dvignejo nove obveznice v dopolnjenih urah pri blaginji davčne uprave, Vodnikov trg št. 5. I. nadstropje. Za obveznice, vlozene po 7. juliju, se niso prispelo nove obveznice.

= Izvršbe proti samoupravnim telesom. Na osnovi paragrafa 63. finančnega zakona za tekoče proračunsko leto in na predlog ministra pravde in ministra financ je ministrski svet predpisal uredbi o uveljavljanju paragrafa 20. zakona o izvršbi in zavarovanju. Uredba pravi, da dobi paragraf 20. zakona o izvršbi in zavarovanju obvezo moč v vsej državi z dnem, ko bo uredba objavljena v »Službenih novinah«. Paragraf 20 omenjenega zakona pravi, da se sme zoper samoupravna telesa in zoper ustanove, ki jih je oblastvo proglasilo za javne in obče koristne, dovoliti izvršba za izterjavo denarne terjatve, kolikor ne gre za ustvaritev pogodbenih zastavne pravice, samo glede takih sestavnih delov imovine samoupravnega telesa ali omenjene ustanove, ki se smejo porabiti v poplačilo upnika brez škode na neposredne javne koristi. Državna uprava oblasti so poklicana podati sodišču izjavo o tem, kateri imovinski predmeti se morajo iz navedenih razlogov izvzeti od izvršbe. Natančnejše predpise o tem, na katera samoupravna telesa in na katere ustanove se nanašajo predpisi tega paragrafa, nadalje katero upravno oblastvo je pristojno proglasiti kako ustanovo za javno in obče koristno, kakor tudi o tem, kateri deli imovine se ne smejo uporabljati za poplačilo upnikov, in katero oblastvo je pristojno podati izjavo o tem, bo izdal z uredbi minister pravde v sporazumu s pristojnimi ministri.

= Izredno slab pšenični pridelek v Češki. Kakor poročajo iz Prage, so se sedaj izkazalo, da bo pridelek pšenice v deželi Češki še manjši, kakor se je prvotno pričakovalo. V severozapadni Češki se je sedaj, ko so pšenico omatili pokazalo, da znaša pridelek komaj 1 do 2,8 meterskega stota na ha nasproti 16 do 28 meterskih stotov v normalnih letih, tako da bo znašal pridelek komaj eno desetino normalnega pridelka. Pridelek rži pa se giblje med 0,7 in 1,6 meterskega stota nasproti 14 do 20 meterskih stotov v normalnih letih.

= Izvoz v Avstrijo. Zavod za pospeševanje znanje trgovine opozarja izvoznike, ki hočejo do konca septembra t. l. izvažati v Avstrijo v okviru še preostalih kontingentov sveže jabolka, čebulo in česen, živo perutnino, maraskino, slivkovo, mineralne vode, konzerve rakov, marmelado, kompote v kozarcih lesno ogelje itd., da takoj pošljejo svoje prijave zavodu v Beograd. Ratniški dom. Prijava mora vsebovati ime in preimek ter naslov jugoslovenskega izvoznika in naslov avstrijskega kupca - uvoznika, dalje ime blaga, količino in vrednost. Izvoznikom se priporoča, da to čimprej stori, da se jim more dodeliti kontingent.

= Prod novo sladkorno kampanjo. V nekaj tednih se bo pri nas pričela nova sladkorna kampanja, in tako stopa zopet v ospredje vprašanje konzuma sladkorja v naši državi. Kakor znano, je ta konzum zadnja leta padel za več kakor polovico, kar je imelo za posledico da so se navzlic restrikcijam prilele koptični pri naših tvornicah zaloge v novo sezono bomo prišli z zalogo okrog 4000 vagonov sladkorja, kar približno ustreza enoletni potrošnji v sedanjem obsegu. Letos je bilo s sladkorno peso posejanih le 40.000 orlov, ker pa je bilo vreme za razvoj sladkorne pese zelo ugodno se računa, da bo znašala produkcija letošnje kampanje okrog 6000 vagonov sladkorja. Če torej ne bo uspelo dvigniti konzuma, bodo stare zaloge prihodnje leto nadalje narasle. Naj-

več sladkorne pese je letos pustila posejati državna tvornica sladkorja na Belju, kateri je lani in letos uspelo prodati relativno največ sladkorja, ker je tvornica izven kartela. Vsekakor bo treba končne razmiselti o tem, kako naj se pri nas sladkor poceni, da bo pri sedanjih slabih kupni moči mogoče povečanje konzuma.

= Svetovna produkcija zlata. V zadnjih letih se je svetovna produkcija zlata prav občutno dvignila in je zavzela obseg, kakršen se nikoli ni bil zabeležen. Pretoklo leto je znašala svetovna produkcija zlata 104,1 milijona zlatih funtov nasproti 101,5 milijona v predlanskem letu, 96,9 milijona v letu 1931 in 88,5 milijona v letu 1930. Pred vojno se je svetovna produkcija zlata gibala med 80 in 90 milijonov zlatih funtov. Delež Transvaala (Južna Afrika) je zadnja leta v nazadovanju in je lani znašal 44,9% nasproti 51,4% v letu 1930. Na drugem mestu je Kanada, na katero odpade 12% svetovne produkcije, na tretje mesto se je pa lani povzpela že Rusija z deležem 10,1% in šele na četrtem mestu pridejo Zedinjene države z deležem 8,8%.

Borze

3. avgusta.

Na ljubljanski borzi so ofiencialni tečajji deviz ostali skoro nespremenjeni, v privatnem kliringu pa niso bile zabeležene noličaje. Na zagrebški borzi je avstrijski šiling v privatnem kliringu ponovno precej popustil in je bil zaključen po 8,02, dočim je bil v Beogradu zabeležen tečaj 7,95 do 8,05. Od srede junija je sedaj avstrijski šiling popustil za skoro 15%. Angleški funti pa so se v zagrebškem privatnem kliringu danes za malenkost popravili in so bili zaključeni po 229, dočim je bil v Beogradu zabeležen nižji tečaj 225,50 do 227,10. Nadalje je bil na zagrebški borzi promet v grških bonih po 27,50. Madžarski pengi so se nudili po 10,80 španske pezete pa po 6,20.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je danes vojna škoda notirala nespremenjeno 318 do 319 brez zaključka (v Beogradu je bil promet po 319,50, za december pa po 324). Zaključki so bili zabeleženi v 7% Blairovem posojilu po 59 (v Beogradu po 59,50) in v 6% begluških obveznicah po 56,50 (v Beogradu po 57,25 in 57). Končno je bil še promet v delnicah Priv. agrarne banke po 218 in 220.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2296,74 — 2310,10. Berlin 1313,47—1324,27. Bruselj 797,18 do 800,12. Curih 1108,35—1113,85. London 170,69—172,29. New York 3372,16—3400,42. Pariz 224,07—225,19. Pariz 141,01—141,87. Trst 290,74—293,14 (prejima 28,5%). Avstrijski šiling — privatnem kliringu 8,30 do 8,40.

Zagreb. Amsterdam 2296,74 — 2310,10. Berlin 1312,86 — 1323,16. Bruselj 797,18 do 801,12. London 170,78—172,38. Milan 290,79 do 293,19. New York ček 3372,16 — 3400,42. Pariz 224,07 — 225,19. Pariz 141,01 do 141,87. Curih 1108,35 — 1113,85.

Curih. Pariz 20,2175. London 15,4375. New York 306,625. Bruselj 71,9250. Milan 26,28. Madrid 41,90. Amsterdam 207,4250. Berlin 118,70. Dunaj 57,10. Stockholm 79,60. Oslo 77,55. København 68,95. Praga 12,73. Varšava 57,95. Bukarešta 3,05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu). Beograd 11,95. London 27,17. Milan 46,14. New York 538,21. Pariz 36,56. Praga 21,73. Curih 175,55. 100 S v zlatu 128.

Effeti.

Ljubljana. Vojna škoda 315 — 317, 7% investicijske 71 — 72, 8% Blair 65 — 68, 7% Blair 58 — 59, 7% Drž. hipotekarna banka 68 — 69, 4% agrarne 38 — 39, 6% begluške 55 — 56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 315 — 319, za avgust 318 — 320, za september 320 — 322, za december 321 — 324, 7% investicijske 71 — 72, 4% agrarne 39,50 bl., 7% Blair 59 — 59,25, 8% Blair 68 den., 6% begluške 56,50 — 57; delnice: Narodna banka 4000 den., Priv. agrarna banka 218 do 221, Sečera Osijek 115 — 140, Trbovlje 90 bl. Beograd. Vojna škoda 318,50 — 319,50 (319,50 zakli.), za avgust 318 — 320, za september 320 — 322, za december 323,50 — 324 (324), 7% investicijske 71,50 den., 4% agrarne 39 — 39,50, 6% begluške 57,10 do 57,80 (57,25, 57), 8% Blair 68 — 69,50, 7% Blair 59,25 — 60 (59,50), 7% Drž. hipotekarna banka 68 — 69, Narodna banka 4075 do 4120 (4100). Priv. agrarna banka 217,50 do 219,25.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 9,80. Državne železnice 11,85. Ruše 7 (v predborzi). Trbovlja 9,68. Alpine-Montan. 8,98. Sečera 14,25 (v predborzi).

Blagovna tržišča

21TO

+ Ljubljanska borza (3. t. m.) Tendence za žito nespremenljive. Nudijo se (vse za alveneko postajo plačljivo v 30 dneh) pšenice (po mlevski tarifi): baška 79/80 po 155 — 157,50, baška 80 po 157,50 do 160; koruza (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147,50 do 150; moška: baška 0,02 po 250 — 255 do 150; moka: baška 0,02 po 255 — 260; banatska po 260 — 265.

+ Novosadska blagovna borza (3. t. m.) Tendence nespremenljive. Promet srednji. Pšenica: baška okol Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška, stara 78 kg in nova 79 kg 109—111; okol Sombor, stara 78 kg in nova 79 kg 108—108; baška ladja Tisa stara 77 kg in nova 79 kg 120—122; laje Begej stara 77 kg in nova 79 kg 119—121; elavonaka, nova 79 kg 104 — 108; sremaka, stara 78 kg in nova 79 kg 107—109; gornjebaška, stara 77 kg in nova 79 kg 109 do 111. Oves: baški, sremaki, elavonaki 68 do 70; banatska 65 — 67; baška ladja 69 — 71. Jčemen: baški in sremaki novi, 65 — 66 kg 80 — 90; baški in sremaki pomlad. 68/78 kg 102,50 — 105. Kuruza: baška 83 — 85; okolica Sombor 84 — 86; banatska 82 — 84; ladja Dunav, Tisa 98 — 96. Moka: baška in banatska 0,02 in 0,02 185 — 205 (sremaka, elavonaka 185 — 195); 2, 165 — 185 (165 — 175); 3, 145 — 165 (145 — 155); 4, 125 — 145 (125 — 135); 5, 115 — 135 (115 — 125). Otrubi: baški in sremaki 73 — 75; banatski 70 — 72; baški ladja 74 — 76.

+ Budimpeštanska termična borza (3. t. m.) Tendence neenotna. Promet živahen. Pšenica: za okt. 16,10—16,11, za marec 17,01—17,02; koruza: za avg. 9,92 do 9,95, za sept. 10,08—10,10.

+ Winnipeg, 3. avgusta. Začetni tečajji: Pšenica: za avg. 90, za okt. 91, za dec. 94,75.

+ Chicago, 3. avgusta. Začetni tečajji: Pšenica: za sept. 103, za dec. 105; koruza: za sept. 70,625, za dec. 73,75.

Kdor enkrat uporablja SHELLTOL ne išče boljega

Regulacija Savinje in pritokov

Regulacijska dela so za letos zagotovljena

Celje, 3. avgusta. Včeraj je prejel narodni poslanec g. Ivan Prekoršek od g. ministra dr. Novaka brzojavno obvestilo, da je ministrski svet na svoji seji dne 1. avgusta določil znesek pol milijona dinarjev za začetek regulacijskih del na Savinji. Gosp. ministru dr. Franu Novaku gre za njegovo uspešno prizadevanje vsa zahvala in priznanje. Ker je v letošnjem rednem proračunu banovine predvidenih 1.000.000 Din, v proračunu mestne občine celjske 360.000 Din, v proračunu občine Celje okolica 90.000 Din, v proračunu sreskega cestnega odbora v Celju 300.000 Din in v proračunih drugih občin celjskega srca tudi še primerni zneski, in ker je vodopravna razsodba že izdelana in bo te

dni izdana, so regulacijska dela že za tekoče leto zagotovljena.

Vedno se ponavljajoče poplave Savinje, ki so lani v septembru dosegle katastrofalno višino in povzročile nedogledno škodo na kulturah, poslopih in imetju ne samo v mestu Celju in njegovi bližnji okolici, temveč v pretežnem delu Savinjske doline, so zaradi neumornega prizadevanja mestne občine celjske in sreskega poslanca g. Prekorškega tako pri banki upravi v Ljubljani kakor pri centralni vladi v Beogradu rodile ono preprotno razumevanje, ki ga ta važni gospodarski problem mesta Celja in celjske kotline zasluži. Vse prizadeto prebivalstvo celjskega srca z zadoščenjem pozdravlja to vest.

Počitniške kolonije v Poljanski dolini

Poljane, 3. avgusta. Ljubljanska mestna občina ima tudi v Poljani svojo počitniško kolonijo. Občinska in šolska uprava v Poljani sta prepuštili revali, odkrivale tako potrebni decil iz Ljubljane zrčno in moderno šolsko poslopje. V pritličju je urejena kuhinja s obednico, zgoraj pa so tri sobe za spalnice. Otroci imajo za šolo ob vodi na travniku lep prostor za igranje in solnčenje po kopanju v prijetni Sori. Prva kolonija 60 dečkov je bivala v Poljanski dolini štiri tedne in se je vrnila 27. julija. Mali kolonisti so delali tudi krajše in daljše izlete. Manjšo število močnejših dečkov so je z učiteljem g. Merčunom podalo celo na enodnevni izlet na Blegoš. Kolonija je bila pod dobrim skrbstvom mestne učiteljice gđ. Ahčinove.

V soboto pride nova kolonija, tokrat enako število dečkov, tudi za štiri tedne. Vse prostore so že lepo pripravili. Kakor poprej dečki, tako bodo tudi deklice delne najboljše okrepila.

Druga majhna kolonija iz Novega mesta je bila v Srednji vasi ter se je vrnila v sredo. Tvorili so jo srednješolci. Ta teden se je vrnila tudi tretja večja kolonija trboveljske mladine, ki je taborila na Hotavljah na stroške Bratovske skladnice.

Poleg otroških in mladinskih kolonij pa je v dolini tudi lepo število letoviščarjev. Največ je Ljubljancov. Privablja jih prijeten hladen zrak, zlasti pa kopanje in potrebja, ki je v vseh gostinlah prav dobra in po primernih cenah, poleg vsega tega pa mir, ki vlada v prijetni dolini. Mir je povsod, samo po cestah je zelo živahen avtomobilski promet, zlasti ob nedeljah. Med letoviščarji sta tudi rojaka apelacijska svetnika g. dr. Jakob Dolinar in dr. Tone Kržišnik, ki sta dole službovala v južnih krajih, a sta sedaj premeščena k apelacijskemu sodišču v Ljubljani oziroma k celjskemu upravnemu sodišču.

Ustanavljanje vodne zadruge v Dobovi

Dobova, 2. avgusta.

Sresko poglavarstvo je vendarle razpisalo javno razpravo vseh prizadetih v zadevi močvirnega ozemlja ob Sotli, njega melioracije in ustanovitve vodne zadruge. Močvirno ozemlje leži na desnem bregu reke Sotle v potezu od Rakovca v občini Kapele do Rigone ter zavzema naslednje površine po katastrskih občinah: Vel. Obrež okoli 386 ha, Rigovce okoli 87 ha, Jerslavci okoli 168 ha, Rakovce okoli 36 ha, Loče okoli 80 ha, skupno okoli 760 ha močvirne in poplavljam podvržene zemlje.

Na ustno razpravo 23. julija ob 10. v Dobovi so bili vabljeni vsi prizadeti z močvirnega zemljišča. Razpravo je vodil sreski podnačelnik g. Lazar ob sodelovanju svetnika Al. Hočevarja, inž. Petrova od hidrotehniškega oddelka v Novem mestu in g. sreskega ekonomista. Vsi navzoči interesi so povedali izmero svojega vodotopnega zemljišča in glasovali za ali proti ustanovitvi zadruge. Od 58 navzočih interesentov je glasovalo za ustanovitev vodne zadruge 18 s površino 147 ha, proti ustanovitvi pa 40 interesentov s površino 67 hektarov. Ker se smatra, da se strinjajo za ustanovitev vodne zadruge tudi vsi odsotni, so interesi z zemljiščem 693 ha za ustanovitev, interesi z zemljiščem 67 hektarov pa proti ustanovitvi vodne zadruge. Nad 4 ure trajajočo razpravo je predsedujoči zaključil s pripombo, da bo sledila sama ustanovitev vodne zadruge in vodopravna razprava.

Sokol

Sokolski nastop v Notranjih gorah

V Notranjih gorah se je vršila v nedeljo lepa sokolska manifestacija, ki jo ostala vsem udeležencem v trajnem spominu. Marljiva sokolska četa je priredila svoj prvi javni nastop, katerega se je udeležilo Sokolstvo in občinstvo v prav častnem številu. Kmalu po 15. uri so pričela prihajati bratska društva z Viča, Borovnice, Vrhnike s praporji, posebno pozornost pa je vzbudil oddelček konjenice Sokola Ljubljane III s fanfarami. Po sprejemu pri vhodu v Notranje gorice se je razvila lepa povorka, ki je bila topla pozdravljena od številnega občinstva. Deputacija četne uprave s praporji se je po povorki poklonila na vaškem pokopališču dr. Janžetu Novaku in Kušarju Jakobu ml. Prosvetar, sokolski upravitelj br. Lovše, je položil na vsak grob kitico svežega cvetja, sokolski praporji pa so se poklonili v počastitev spomina umrlim bratom.

Na okusno okrašenem in prirejenem telovadbu so se pričela ob pol 16. javna telovadba ob številni udeležbi občinstva. Četni starosta br. Tone Novak je imel na zbrano Sokolstvo in občinstvo lep nagovor, izrekel je toplo zahvalo predvsem vsakemu Sokolu ki je skoro pred 25 leti zasajal sokolsko seme v našo vasa enako je izrekel pozdrave v imenu občinske uprave, nazdravil starosti SKJ NJ kralj Vis

Strupeni plini v mestnem ozračju

Zanimivi izsledki najnovejših raziskovanj — Slabe in dobre strani moderne tehnike

Ni dolgo tega, kar je neki znani francoski učenjak dvignil svoj swareči glas pred nevarnostjo, ki preti vsemu živemu v morju. Ojno kurivo modernih ladij se imenuje ta nevarnost. Na površini morja nastaja polagoma pretenka plast olja, ki uničuje milijardam in milijardam malih bitij, tako zvanemu planktonu, vse življenjske pogoje. Ker pa žive od planktona nazaj vse živali morja posredno ali neposredno, mora izumreti planktona imeti za posledico izumrtje vsega večjega živalsstva v morju. To bo imelo spet uničevalen učinek na živalsstvo, ki se preživlja od morskega živalsstva in tudi človeštvu preti s tem strašna škoda. Nevarnost je tem večja, ker ni mogoče oljne plasti na morju z ničemer odstraniti in se čedalje bolj razširja.

Svarilo francoskega učenjaka ni prazno svarilo, ker so prva, nedvomna znamenja izumiranja morskih bitij, zaradi kurilnega olja že opazila.

A kakor okužuje gonilna snov ladij morje, tako odkazuje po nekkih drugih trditvah tudi gonilna snov modernih motorov vozil ozračje na kopnem in zastruplja neposredno človeka samega. Čim bolj se razvija avtomobilski promet, tem hujše postajajo razmere, človeštvo postaja neopazno čedalje bolj bolno in prišel bo čas, ko bo od svoje degeneriranosti izumrlo.

Tako govore ti preroki, ki ne pozabijo ob tej priliki nikoli na to, da bi vrgli krepelce proti nezadržnemu razvoju moderne tehnike. Z vsa resnostjo govorijo o kurilnem olju oziroma o njegovih izpušnih plinih kot o pravih »strupenih plinih miru«. Seveda takšne trditve niso utvarjene za to, da bi vplivale pomirjevalno na ljudi in ni čudno, da so se jih lotili znanstveniki raziskovati. Če trdijo nasprotniki tehnike, da gre porast pljučnega raka, kakor mnogih drugih bolezni po vsemestnih, na rovaš motornih izpušnih plinov, potem je že vredno, da si znanost takšne trditve, ki se dajo na prvi mah podpreti s tehničnimi razlogi, ogleda natančneje. Pred kratkim je neki higienski zavod dal mačkam in psom dalj časa dihati avtomobilске izpušne pline. In res so se kmalu pokazale značilne posledice: pomnožitev krvnega barvila in rdečih krvnih teles ter vidne kvara v možganih. Sicer so nastopile te posledice samo po izpušnih plinih v visoki koncentraciji, dočim niso plini v normalni koncentraciji, kakor jih najdemo v ozračju vsemest, pokazali absolutno nobenega učinka. Lahko bi seveda ugovarjali, da je poskus trajal še premalo časa in da to, kar velja za mačke in za pse, ne more biti merilo za človeka.

Zato so eksperimentatorji šli in preiskali te razmere na ljudeh. Seveda si niso

vzeli poskusne osebe in ji dali pod nadzorstvom vdihavati izpušnega plina, temveč so preiskali kri in telesno konstitucijo ljudi, ki imajo v vsemestnih največ opravka z izpušnimi plini in največ prilike, da jih vdihavajo. To so prometni redarji. Preiskali so jim srce in obisti, a niti pri tistih, ki že najdel časa opravljajo svojo službo, niso odkrili nič takšnega, kar bi kazalo, da jim izpušni plini v minimalni koncentraciji v vsemestnem ozračju kaj škodujejo. Pri nekaterih se je kazala zelo majhna pomnožitev krvnega barvila, kar je pač lahko učinek ogljikovega monoksida v izpušnih plinih, a še davno ne kakšna bolezen. V tem pogledu preroki torej črno gledajo. Vendar bi bilo mnoge, da bi se slabi učinek izpušnih plinov pokazal na telesu po ovinkih preko — duše. Vdihavanje slabega zraka povzroča neugodje, ki ima za posledico spet breztrečnost, glavobol itd. Temu se je mogoče izogniti na ta način, da se človek v prostem času giblje v naravi in po drugi strani v tem, da se dobe zaščitna sredstva zoper izpušne in vse druge pline, ki jih v veliki meri proizvajata tehnika in industrija. To je pa zopet naloga — osvojenih tehnike, ki jo bo tudi gotovo rešila, kakor bo gotovo našla pripomočke, da bo zajela odmiranje morskih bitij zaradi uporabe kurilnih olj na ladjah.

Turkinje dvigajo glave!

Upirajo se in demonstrirajo proti evropski modi

Med najbolj drastične reforme, ki jih je Kemal paša uvedel v novi Turčiji, spada evropeizacija obleke. Pri moških stvar ni bila tako težka, tu so se vladne odredbe omejile bolj na prepoved turbanov in fesov, ki so jih nadomestili klobuki in čepice. Zenske pa so se silno nerade ločile od svojih starodavnih oblačil, čeprav so bila ta oblačila po zapadnem pojmovanju videna izraz podrejenosti vloge, ki so jo imele v javnem, kakor zasebnem življenju. Če človek proučuje sedaj njih odpor proti evropski modi, bi skoraj dejal, da jim ta podrejena vloga v starih časih nikakor ni bila proti volji — ali pa da je bila manj podrejena, nego si običajno mislimo. Na vsak način so s pasivnim, toda trdovratnim odporom nasprotovale najstrožjim vladnim odredbam, ki so zamašale uvesti evropsko žensko modo v večjem obsegu. Črna koprena, ki jim je prej zakrivala obraz, je sicer izginjala čedalje bolj, a to je bil tudi skoraj ves uspeh Kemalovih prizadevanj.

Se ta uspeh je sedaj v resni nevarnosti pred pravo revolto, ki so jo započele Turkinje solidarno proti prenatrpanim in nestrpnim odredbam nekega kemalističnega župana.

V Mursini je ta župan dal nabiti na zidove lepak, ki je pod pretno strogo kazni preneval ženskam nošnjo črne koprene preko obraza in proslulega »čarčafca«, vrčaste oblačila, ki zakriva staromodno muslimanko na ulici od pet do glave. Njegova zapoved pa je imela nepričakovan uspeh: vse Mursinke so začele na mah nositi ta prepovedana dela obleke in ženske po vsej Anatoliji in v Carigradu so se solidarizirale z njimi ter jih začele posnemati. Vršijo se veliki shodi in sprejdi, na katerih prihaja do izraza trdovraten odpor proti evropski modi, tudi moški se že pridružujejo njihovim protestom.

Oblasti še niso zavzele svojega stališča proti temu gibanju, a zdi se, da bodo končno le nekaj popustile. Saj so v zadnjem času že v marsikaknem oziru urvidele, da ne gre kar tako in brez ozira na individualnost svojega ljudstva odpravljati stare običaje in navade. Tudi evropski narodi sami se v novejšem času branijo v tem

pogledu brezglavih in brezbarvnih internacionalizacij in skušajo rešiti mnogo lepega, kar je ustvaril v prešlih časih njih nacionalni duh. Sem spada tudi propaganda za ohranitev narodnih noš. Turški režim, ki rad posnema to, kar je pri evropskih narodih dobrega, čeprav uporablja pri tem čisto malo nasilne metode, bo opazil nedvomno tudi to tendenco zapadnih dežel.

Naj bo, kakor hoče, turške ženske se hočejo za sedaj povrniti spet k čarčafu in črni kopreni. Pri tem gotovo ne mislijo na to, da bi se podredile »gospodom stvarstva« tako, kakor so jim bile vsaj na zunej podrejene v starih, dobrih časih. Morda se pri tem celo prav dobro zavedajo, da imajo v čarčafu in črni kopreni močno orožje, s katerim jim bo lažje premagovati za romantiko in mistično vnanost vneta moška srca...

K dogodkom v Avstriji

Egon Berger-Waldenegg

vnanji minister v Schuschniggovi vladi

Michael Skubi

novi policijski šef na Dunaju

Razkošen pogreb gangsterja

Al Capone iz Kansas City Little, Johnny Lazza, ki je prišel iz jetniških zaporov kot vojni policijskega ravnanja in mu je bilo poverjeno nadzorstvo nad mestno policijo, je postal pred kratkim žrtev svojih političnih nasprotnikov, ki so ga začeli obstreljevati s streljivo. Bivšega bandita so pokopali silno svečano in razkošno. Pogrebni stroški so dosegli vsoto 50.000 dolarjev. Samo vence, ki so mu jih pokopniki prijatelji in predstojniki, cenijo na dobrih 3000 dolarjev.

Neprijetne resnice

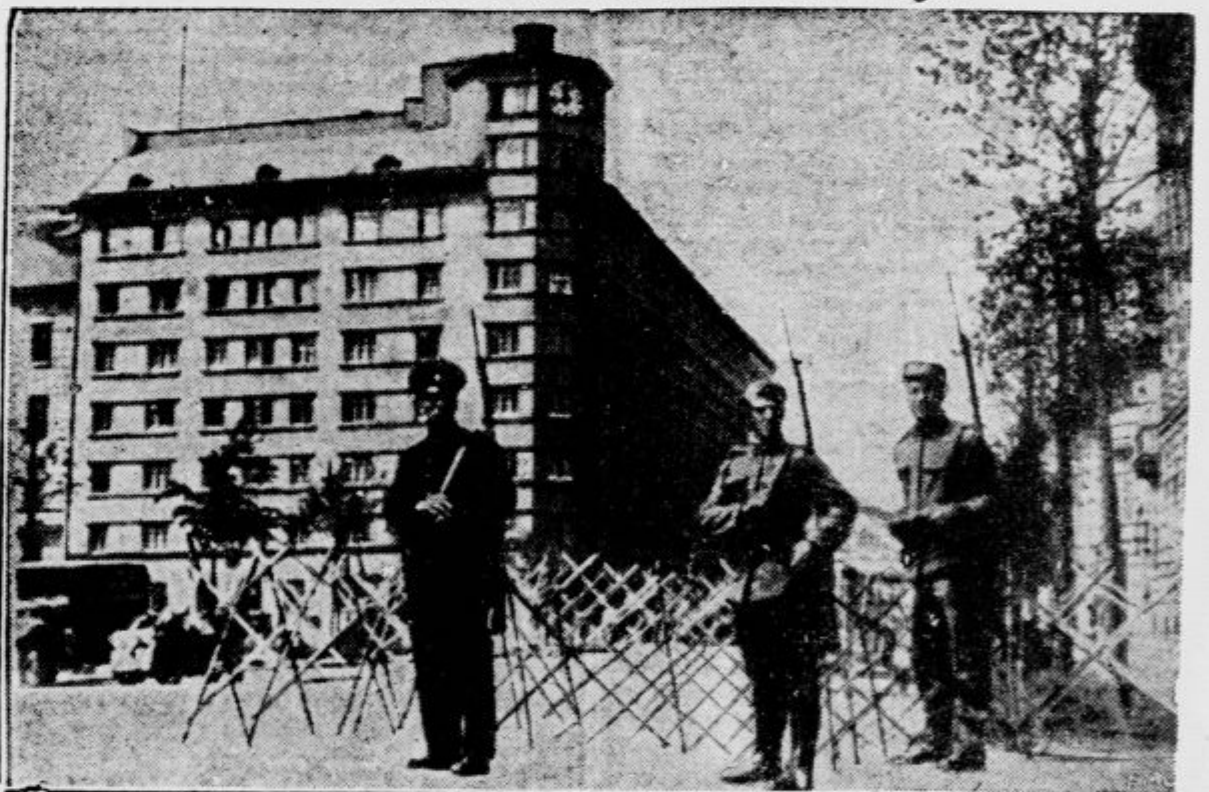
Kdor se obesa na ljudi, zasluži, da se ga ljudje otresejo.

Pametnejši popusti. — Torej? Neopamet zmaguje!

Lahko se ljubezni žrtvuje življenje, če je ljubezen življenje. V nasprotnem primeru namreč pomeni žrtev — samomor.

Možje zmagujejo s krepkimi, ženske s slabostmi. Zato so ženske vedno močnejše od moških.

Ob dvajsetletnici svetovne vojne

Pogled na mirno dunajsko življenje: policija in vojaštvo straži pred španskimi jezdecmi dohod k policijskemu poslopiju

Bodoči ruski poslanik v Parizu

Bivši sovjetski poslanik v Londonu Sokolnikov, ki bo imenovan za naslednika Dvoglevskega

Američani ostavili Haiti

Zedinjene države so, kakor znano, že pred devetnajstimi leti okupirale zamorsko republiko Haiti, ki je samo na videz obdržala nekaj samostojnosti.

Te dni se je ta okupacija končala in poveljstvo nad haitskimi četami so prevzeli spet domači častniki. Tudi ta osvoboditev je menda bolj navidezna in formalne vrste.

Nemško „ljudsko sodišče“ posluje

Novo ustanovljeno »ljudsko sodišče«, ki ima namen zasledovati hitlerjevskemu režimu nasprotujoče politične struje, je začelo v Berlinu zasidati in je že izreklo tudi prve obsode.

Kot prvi obtoženec je stopil pred to ustanovo 26 letni Johannes Brinkheger iz Heesena v Westfalski, ki so mu očitali veleizdajniško delo s komunistično propagando in nedovoljeno nošnjo orožja. Obsodili so ga na dveletno ječo.

Drugi obtoženec je bil bivši krajevni vodja komunistične stranke v Perlebergu Max Theiss, ki je vršil komunistično propagando v državni brambi. Državni tožilec je to njegovo delovanje označil za izraz nečestnega in veleizdajniškega mišljenja. Obsodili so ga na devet mesecev.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

klicevalca. Ko pa je nekega dne moral vpti na ulici in vabiti ljudi k predstavi, ga je nekaj strašno stisnilo v grlo. Zdelo se mu je, da mu je nekaj počilo v prsih. Čez ušnice mu je privrela kri. Odnegli so ga v posteljo, kjer so zdravniki ugotovili, da se ga je lotila nagla jetika. Prisodili so mu največ še tri mesece življenja. In ker je hotel umreti doma na Norveškem, se je zopet vkrcal na ladjico, ki ga je odločila v domačem pristanišču.

Zdaj pa se je zgodil čudež. Domovina, ki mu je prej stregla po življenju, ker mu ni dala kruha, ga je zdaj ozdravela. Ko je okrevljal, se je zonet lotil pisanja. Uspeh je bil pičel. Zaslužil je komaj polovico toliko, kolikor je potreboval za preživljanje. Zato si je še enkrat premislil, obrnil Norveški vnovič hrbet in drugič odpotoval v Ameriko. Začel je nastopati kot predavatelj — brez uspeha. Ta obisk na mu je dal globok vpogled v ameriške razmere. Ugotovil je, da nimajo Američani za duševne stvari nobenega smisla. Njih knjižnice so sicer polne, a na policah stoji ničvredno blago: romani za preganjanje dolgega časa, kriminalne zgodbe, neverjetne dogodivščine. Vse to je dalo Hamsunu pobudo, da je pozneje silno obsojal ameriško plitkost, površnost in neizobrazbenost. Videč, da se tudi kot predavatelj ni more prebiti skozi življenje, je zonet odložil knjižne stoli in v uk k nekemu brivcu. Hotel je postati vlasuljar. Tedaj na je prišlo do novega prekleta v njegovem življenju: spravil je skupaj nekaj denarja, kunil si je vozovnico in se naglo vrnil v Evropo.

Šel je v Kodanj, kjer je napisal roman »Glada« (slovenski v prevodu Frana Albrehta). V tej knjiži je dvignil oboženo proti človeški družbi in se postavil ob bok

Dostojevskemu. Toda moža, ki je založil knjižnico, je našel šele v Parizu. Pisal se je Albert Langen. Njegovo ime blesti danes med prvimi v nemškem knjigotrtstvu.

»Glada« je zbudil pozornost. Hamsun je videl, da se mu obeta uspeh in je vztrajno pisal dalje. Napisal je »Pana« (slovenski v prevodu Rud. Kresala) in »Misterij«. S temi deli je čez noč zaslovel. Zmagal je nad življenjem, ki ga je tako dolgo kruto teplo. Ko je dospel tako daleč, je dal slovo mestu, ki mu ni moglo ničesar več nuditi. Šel je na kmete in začel ustvarjati nova dela. Rasel je od knjige do knjige. Značilna zanj je tudi knjiga »Viktorija« (v slov. prevodu L. Mrzela).

Toda višek je dosegel Hamsun šele z »Blagoslovom zemlje«. V tem romanu kije, cvete in poganja zemlja kakor v divjini, človek se zreža z naravo, živaljo in kamnom v eno. Silovitejši, s katero je napisana ta knjiga, je naravnost brez primere v svetovni književnosti.

Hamsun je pozneje napisal še mnogo knjig. A »Blagoslova zemlje« (v slovenskem prevodu Rud. Kresala) ni nadkrilil z nobeno. Ta roman je Hamsunovo najbolj zrelo in dovršeno delo. »Blagoslov zemlje« je nekakšne vrste »Robinson« za moderne ljudi.

Po tem romanu se je Hamsun samo še enkrat povzpel na višino stvariteljske sile z romanom »Zadnje poglavje«, ki se nam zdaj obeta tudi v slovensčini. To delo prikazuje vso smešnost in prilizavost človeške bitke in žitka in je v nekem pogledu satiričen epos na človeško omejenost.

Hamsun se vedno ni odločil peresa. Zaprt med štiri stene še vedno snuje in ustvarja nova dela, ki prinašajo ljudem razodetja ponotnika, ki je toliko videl in preizkusil kakor malokdo drugi.

40 neznanih prvin

Novo odkritje je zrušilo šolsko domnevo, da poznamo že vse vrste prvin

Skoraj istočasno je uspelo nekemu mlademu češkemu inženjerju v Jachimovu in italijanskemu fiziku prof. Ferniju z razbijanjem atomov odkriti dve novi radioaktivni prvini, ki se ne skladata prav nič s šolsko domnevo, da je prvin samo 92, ki so danes že vse znane, in da jih več tudi biti ne more. V nasprotju s to teorijo pa je ena izmed omenjenih prvin dobila ime »bohemijska«, druga pa št. 93. Sprva so mislili, da sta obe prvini istovetni, pred kratkim pa se je izkazalo, da nista. In njiju odkritje je zelo pomemben dogodek v zgodovini kemije. Zrušilo je eno izmed temeljnih prepričanj znanstvenega raziskovanja.

To prepričanje je velelo, kakor smo že omenili, da ni nobenih neznanih prvin več. 92 so jih odkrili in veliko število med njimi so že davno pred odkritjem napovedali na podlagi tako zvanega »periodičnega sistema prvin«, ki ga je odkril genialni ruski učenjak Mendelejev. V ta sistem so se s svojo atomarno zgradbo in s svojimi kemičnimi ter fizikalnimi lastnostmi uvrščale posamezne prvine kakor klini v lestvici, kjer pa je bila luknja v lestvici, tam je pač manjkala ena prvina, ki pa je gotovo obstajala in je bila samo nam še neznana. Dejansko je bilo mogoče že vnaprej natančno opisati njene lastnosti in ko so jo potem odkrili, je to odkritje samo potrdilo pravilnost periodičnega sistema. Ta se je sicer sčasoma izpopolnil z nekimi

mi vrstami prvin, ki jih Mendelejev še ni predvideval v svoji razpredelnici (sem spadajo n. pr. radioaktivne prvine), a te vrste so se dale dobro priključiti sistemu in ga niso zrušile. Tudi obe novi odkritji ga ne rušita, zrušili sta le domnevo, da poznamo zdaj že vse vrste prvin in da teh ni več nego 92. Bohemij in prvina št. 93 pa dokazujeta nasprotno in že se je oglašil tudi eden najpomembnejših raziskovalcev atomov, angleški učenjak Arthur Eddington, ki je na njiju podlagi z računom postavil trditev, da je neznanih prvin še najmanj kakšnih štirideset. Tako se kemikom odvarjajo vrata v novo področje, kjer so mogoča še presenetljiva odkritja.

Šest rekordov novega letala

V Zedinjenih državah so preizkusili te dni novo vodno letalo, ki ga je zgradil ruski inženjer Sikorski in je namenjeno prekoceanskemu prometu.

V osmih urah poskusnega poleta je dalo to letalo izredne rezultate. S 37 potniki in 2 tonami pošte je v 7 urah 54 minutah preletelo progo 1250 ameriških milj in prekosilo s tem nič manj nego šest svetovnih rekordov. Na uro je napravilo povprečno 157,5 milj in je bilo obremenjeno okroglo 34,5 tonami.

Priprave za vsak slučaj...

Italijanske čete na poti na avstrijsko fronto

Veliki samotar

Iz njegovega življenja in delovanja

V Nørholmenu na Norveškem obhaja danes svoj 75. rojstni dan samotar, ki ga pozna čitajoči svet pod imenom Knut Hamsun.

Samotar — to je prava oznaka za tega moža! Kajti leta in leta, da, že deset in desetletja ne obuje Hamsun več z ljudmi. Odrčel se je od njih in od sveta, čeprav ljubi njega in ljudi. Tam, kjer se zapira obzorje, na najskrajnejšem severu, preživlja svoje dneve v svoji hiši, na lastni zemlji, ki mu je tako prišla k srcu, da se noče odtrgati od nje. Hamsun ne vidi tujcev, kajti k njemu nima nihče dostopa. Tu di pisem ne piše in ne sprejema obiskovalcev. Svet je zanj zaokrožen svet. Ob robu parka, ki meji na gozd, si je dal zgraditi hišo, boljše rečeno hišico s tremi okni v proelju. Za njimi se skriva, kadar mu drsi perop na papirju, na katerem nastajajo romani. Ves Hamsunov stik s svetom je kontakt z njegovo družino in z njegovim imenjem.

Tako uživa ta starec po letih in modrec po izkušnjah blagoslov zemlje, ki ga je tako krasno opisal v svojem istoimenem romanu. Dolga je bila pot do tega cilja. Kaj vse je moral pretrpeti, izkusiti, preden se mu je nasmešila sreča!

Njegov oče je bil krojač in se je pisal Skultbakken. Sin se mu je narodil v Lomu in v otroških letih je moral z njim daleč proti severu, na Lofote. Knut Hamsun je na ta način že v najnežnejših letih spoznal silo in skrivnost severne narave, ki je tako čisto srečujemo v njegovih spisih. Toda ta

užitek je moral deček po drugi strani plačevati z bridkim pomanjkanjem. V hiši krojača Skultbakkena je namreč gospodarska beda. Ta razdvojenost pa je bila, ki je dala Knutu pobudo, da je začel pisati. Že kot sedemnajstletnik je pisal pesmi, kmalu nato se je poizkusil tudi v novelistikah. Toda življenje mu ni prizanašalo. Kljub pesniškim navdihom, ki so mu dvigala dušo k oblakom, je moral stopiti na trnjevo kruhovo pot ter iti v uk k nekemu čevljarju v Bodö. In ko mu ta poklic ni ugajal, je ušel in se je prebijal skozi življenje kot nakladalec premoga, kot potovalni učitelj, kot dmnar. Njegova domovina, prostrana, skalovita Norveška ni imela zanj boljšega kruha. Nič čudnega, da mu je spričo teh razmer kmalu spaval pogled čez morje. Sicer mu je dal v tem pogledu zgled že oče, ki je tudi sam nekoč na ta način poskusil svojo srečo.

Hamsun je torej sklenil, da odpotuje v Ameriko. Ni pa imel sredstev za vožnjo in ker ni šlo drugače, se je ponudil za kurjača, samo da mu ne bo treba plačati voznine. Sprejeli so ga. Srečno se je prepeljal čez Ocean in ko je stopil na suho, se mu je odprlo resnično novo — in svobodno svet. Toda pravljica o revnem mladeniču, ki se vrača v domovino kot bogat mož, se mu ni izpolnila. Tudi v Ameriki je pri vsakem koraku srečaval lakoto in bedo. Da mu ne bo treba umreti od gladi, je nekoč prevzel tudi službo sprevednika cestne železnice v Chicagu. Potem je šel v Minneapolis za iz-

A NEKDOTA

Pred nekaj desetletji se je v listih pojavila vest, da je Knut Hamsun izginil med vožnjo v Ameriko. Nekaj dni pozneje pa so listi poročali, da Hamsun ni izginil in da sploh ni potoval v Ameriko. Sedel je mirno na terasi svoje hiše na Norveškem in je pisal novo knjigo. — Drugič so prijatelji in znanci povabili Hamsuna v Berlin. Cim je prišel, so ga jeli oblatavati reporterji. Hamsun je naročil, naj pridejo drugi dan, ker hoče nekoliko preštudirati njih vprašanja. Ko pa so se drugi dan znašli v stanovanju, se je Hamsun že davno odpeljal proti Nici.

VS AK DAN ENA

Lastnik detektivskega urada, ki čit detektivske zgodbe. (Judged)

SPORT

Tretja bitka za Zagrebom

Jutri ob 17.15 v Stadionu: Hašk - Ilirija.

Ogorčena borba za točke se bo v nedeljo nadaljevala na vseh frontah. V Ljubljani bomo imeli v gosteh simpatične Haškovce, ki se bodo udarili z našimi »purgerji«. Nedeljska tekma bo zadnja, ki jo odigrajo naši fantje doma, ostale tri morajo absolutno na tujem terenu, v Zagrebu in na igrišču Primorja. Zato bo v nedeljo najlepša in najbolj prilika, da si popravijo položaj v prvenstveni tabeli, ki so si ga v nedeljo prej precej poslabšali. Na vprašanje, ali bo to lahko izvedljivo, je odgovor kratak in lahek: Borba proti renomiranemu nasprotniku bo sicer težka, toda biti mora uspešna, kajti tako zahtevajo interesi Ilirije, interesi slovenskega nogometa, prav posebno pa še interesi naše Ljubljane. Javnost zahteva od zastopnikov našega nogometa v ligamentekmovanju uspehov, da pokažejo končno, da smo tudi v nogometu na poti navzgor in smo naše najhujše nasprotnike, Zagrebčane, ki so nam v tej sportni panogi vedno odrekli sposobnosti, že dosegli, ako jih nismo celo že prekosili.

Ilirija nastopi v nedeljo v nekoliko spreminjeni postavi; upamo, da bo to le v korist moštva, ki mora v borbi proti Zagrebčanom rešiti to, kar je izgubilo proti domačemu tekmeču. Hašk pride v Ljubljano z najmočnejšo garnituro, ker se zaveda, da so ljubljanska igrišča in ljubljanska moštva zanj jako trd oreh.

Kakor za prejšnji tekmi, vlada tudi za nedeljsko veliko zanimanje. Spored tekem je letos kratak, v Ljubljani imamo samo še tri, zato hitijo obojevalci nogometa in klubski navijači, da ne zamudijo nobene igre.

Lahkoatletski miting Ilirije

Popoldne ob 16.30 na starem igrišču Ilirije.

Danes popoldne izvede Ilirija na svojem starem igrišču zanimiv propagandni lahkoatletski miting. Na sporedu je samo ena točka teka in to 60 m, skoki in meti pa so bogato zastopani in celo dva četverboja v skokih in metih sta med njimi. Za nastop je zagotovljena elita naših atletov, ki se zadnje čase z vso vnamo pripravljajo za drž. prvenstvo v Zagrebu in za Balkanske igre. Pri današnjem tekmovalstvu se računa na prvotne rezultate, ki bodo močno vplivali na to, koga bo savezna uprava poklicala na tekmovalstvo za drž. prvenstvo, ki bo istočasno tudi izbirno tekmovalstvo za Balkanske igre.

Občinstvu toplo priporočamo, da si ogleda zanimivo tekmovalstvo, posebno še, ker je brez vstopnine.

SK »Zaloga«. Jutri nastopi rezerva proti Disku v naslednji postavi: Emil, Strah, Mejač Janec, Gusti, Čiril, Rudi, Ervin, Fatur, Stanjko, Černe. Za tekmo proti Litiji naj se javijo: Juvančič, Čerar, Franci, Vendl, Korli, Danilo, Joško, Jakec, Edy, Stane, Hans. Drevi trening obeh garnitur!

Razpis

I. mednarodne zvezde vožnje za avtomobile, motocikle in kolesa v Maribor, ki se bo vršila v nedeljo 12. t. m. v okviru »Mariborskega tedna«.

Pravico udeležbe imajo vsi tu- in inozemski avtomobilisti, motociklisti in kolesarji ne glede na klubsko pripadnost.

Start: Tekmovalci, ki reflektirajo na častna darila, smejo startati ob 1. t. m. dalje. Vsak tekmovalec si mora pri odhodu (startu) preskrbeti potrdilo pristojne policijske, orožniške oblasti, ali kluba oziroma tujsko-prometne zveze. Isto velja za prehodne postaje.

Cilj: Maribor. Trg svobode, kontrola na cilju dne 12. t. m. ob 7. do 10. za tekmovalce častnih daril, do 11. za tekmovalce plakete.

Spominske plakete za vsako prijavljeno in prispele vozilo.

Častna darila: 3 častna darila za tuzemske udeležence z največjo kilometražo;

2 častni darila za posebne uspehe;

3 častna darila za tuzemske klube z največjim številom udeležencev;

3 častna darila za inozemske udeležence z največjo kilometražo;

2 častni darila za posebne uspehe;

3 častna darila za inozemske klube z največjim številom udeležencev;

1 častno darilo za člana motosekcije »Peruna« z največjo kilometražo;

3 častna darila za avtomobiliste, motocikliste in kolesarje iz Maribora za posebne uspehe.

Prijave je treba poslati tajništvu motosekcije »Peruna«, Maribor, Meljska cesta 2.

Prijavni rok je do 10. t. m. do 12. Na knadnje prijave na cilju, Maribor, Trg svobode, ob 11. z doplačilom 10 Din. Prijavitelj za avtomobile 30 Din, za motocikle s priklopo 20 Din, za motocikle brez priklopa 10 Din, za kolesarje 8 Din.

Vsi inozemski vozači naj predložijo na cilju potni list ali potne listine zaradi vidiranja pri »Mariborskem tednu«, da bodo imeli pravico do znižanega vizuma 20 Din.

SK »Reka«. Jutri ob 5.10 zjutraj naj bodo na glavnem kolodvoru: Pikič, Nany, Dane, Drage, Korli, Pino, Zinke, Broni, Bojan S., Tine, Bojan Z. Ob 7.30 naj bo na igrišču rezerva, ob 8.30 pa I. b. moštvo za igro z Ilirijo. II. in III. juniorji morajo biti ob 16. na igrišču Korotana.

V nekaj vrstah. Danes in jutri se vršijo v Budimpešti velike mednarodne plavalne tekme, na katerih bodo razen odličnih plavalcev Italije in Madžarske nastopili tudi naši najboljši plavalci. Posamezne točke so razdeljene deloma na troboj med Italijo, Madžarsko in Jugoslavijo, deloma pa samo na dvoboj, med Madžarsko in Jugoslavijo kot revanš za lansko gostovanje Medžarov v Jugoslaviji. Za troboj velja 100, 400 in 1500 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno, 4 krat 200 m prosto, skoki z deske in stolpa in waterpolo, za dvoboj pa 100 in 400 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno, 4 krat 200 m prosto in waterpolo.

Za našim moštvom, čigar postavbo smo že javili, sta odpotovala še waterpolski vratar Mihovilič iz Splita in Viktorijaš Mini, ki je naknadno določen za stafeto in v 400 metrov. Naloga naše reprezentance v Budimpešti je sprito močne konkurence zelo težka, toda upati smemo, da bo častno zastopala naš mladi plavalni sport. Res pa je, da prognoze po letošnjih rezultatih s seniorskega prvenstva niso baš preveč rožnate.

Naša veslaška reprezentanca, ki bo v dnevi od 10. do 12. t. m. nastopila na evropskem veslaškem prvenstvu v Luzernu, je včeraj s parnikom »Kumenov« preko Benetk odpotovala v Švico. Kakor smo že zabeležili, nas bodo tamkaj zastopali skiff Smedereva, obe štirice »Gusarja« in osmerec »Krk«.

V zavedi protesta Gradjanskega proti izgubljeni tekmi s Haškom je v beograjskih listih spregovoril sodnik Ružić, ki podrobno opisuje dogodke pred in po oni usodni enajstmetrovki ter kategorično izjavlja, da je bila njegova odločitev glede ponovitve strela popolnoma pravilna. Zdi se torej, da bo šel tudi protest Gradjanskega za ostalim — v arhiv! — Na Bledu bo beograjski teniški klub priredil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije v dnevi od 9. do 11. t. m. velik mednarodni teniški turnir za prvenstvo Bleda z udeležbo znanih teniških veličin iz Čehoslovaške, Avstrije in drugod. Častna darila za zmagovalce sta darovala minister dr. Angielinovič in ban dr. Marušič.

Sportni dan v Trbovljah. Jutri prireditelj agilna trbovlskega kluba Dobrna m Retje lep sportni dan z bogatim sporedom.

Ob 9. nastopita old-boy moštvi Dobrne: Retje. Ob 10. rezervna reprezentanca Dobrne — Retje: Rudar (Hrastnik). Ponovne ob 14.30 reprezentanca Sloge in Svobode (Zagorje): B. rep. Retja. Dobrne: ob 16. koncert delavske godbe, ob 17. pa Primorje (Ljubljana): reprezentanca Dobrne — Retja. Vse prireditve bodo na igrišču Amaterja.

Službeno iz OZDS v Celju. Za priateljsko tekmo Trgovski SK Zagreb: SK Laško v nedeljo 5. t. m. v Laškem se delegira st. Oberlintrner.

Koturski podsavez Ljubljana. Izločilna dirka juniorjev podsaveza Ljubljana za državno prvenstvo bo nepreklicno v nedeljo 5. t. m. na progi Vič — Logatec — Vič.

Start posameznih pred gostilno Pirnat točno ob 15. Vsi juniorji se morajo javiti zaradi izžrebanja startnih števil najkasneje ob 14.30 komisiji v gostilni Pirnat. Kdor bi se javil kasneje, ne bo smel na start. Dirka je obvezna za vse verificirane juniorje.

Zadnjič opozarjamo vse kolesarske klube, člane bivšega triglavskega podsaveza, da se v roku 3 dni prijavijo podsavezu Ljubljana, poštni predal 280 ter poravnajo na naslov: Gregorčič pri g. Batel Ljubljana, Karlovska 4, članarino za podsavez in savez za leto 1934. Klube, ki se temu poziv ne bodo odzvali, bo predlagal savez v črtanje. — Medklubna dirka kol. dr. Zarje na Jesenicah bo nepreklicno v nedeljo dne 12. t. m. ob 9. dopoldne, in sicer na 25 krogov okoli mesta Jesenice (70 km).

Pozivamo vse verificirane dirkače, da se v čim večjem številu udeležijo. Državno prvenstvo juniorjev bo v nedeljo dne 12. tega meseca na 80 km na progi Podused —

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo 3. avgusta.

Ljubljana 7, 768.2, 18.3, 83, 0, 3, —, —; Ljubljana 13, 766.8, 27.0, 55, WSWL, 3, —; Maribor 7, 757.4, 17.0, 80, 0, 0, —, —; Zagreb 7, 768.1, 20.0, 90, SSE, 0, 0, —, —; Beograd 7, 768.6, 22.0, 70, 0, —, —; Sarajevo 7, 761.3, 15.0, 90, 0, 0, 0, 10, —; Skopje 7, 759.7, 21.0, 70, NWL, 0, 0, —, —; Split 7, 758.0, 22.0, 70, E, 0, 0, —, —; Kumbor 7, 768.7, 23.0, 90, ESE, 0, 0, —, —; Rab 7, 758.2, 23.0, 60, WSW, 1, —, —.

Temperatura: Ljubljana 23.0, 17.0; Maribor 25.2, 16.0; Zagreb 28.0, 18.0; Beograd 26.0, 17.0; Sarajevo 28.0, 12.0; Skopje 32.0, 15.0; Split 32.0, 21.0; Kumbor —, 22.0; Rab —, 21.0.

Pregled vremena 3. & 4. m.: Močan ciklon se drži nad severozapadno Evropo, vedro v jugovzhodni Evropi, dežuje v Franciji, zapadni Nemčiji in severni Italiji. Temperatura je upadla v zapadni, narasla v srednji in jugovzhodni Evropi. — V Jugoslaviji prevladuje vedro vreme v vsej kraljevini. V zadnjih 24 urah je deževalo v srednji državi in v severnih krajih. Minimum v Caribrodu 12, maksimum v Novem Sadu 34 stopinj C.

Samobor — Cerkije in nazaj. Stari bočno ob 7.30 pri km 482 v Podsedu (Rakitje). Startati smejo samo trije prvoplasirani. Med vožnjo je zabranjeno menjati kolo; vozi se strogo po predpisih koturskega saveza in cestno policijskega reda. Prva dva dobita nagrade, nadaljnji štirje kolajne; prvoplasirani preide avtomatično med prvotredne vozače.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 19.30 strogo obvezen sestanek v klubovem tajništvu za: Logar, Sinkovic, Molk, Legović, Pišek I. in II., Petrič, Šlamberger, Tavčar, Pupo, Calcar, Petelin, Svetec. Prva juniorska garnitura igra v nedeljo dopoldne ob 9.30 na Rakovniku s Korotanom. Danes ob 17. dalje naj dvignejo opremo: Pavlica, Podgornik, Jerman, Puterle, Sovinec I., Kovačič, Zdeno, Mičo, Zornada, Sovinec, Mirtič, Vahen I.

SK Slavija. Na igrišču Panonije mora biti rezerva ob pol 8. I. moštvo ob pol 9. Postave bodo določene danes na sestanku.

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

— Studijsko potovanje višje Intendant-ske šole v Beogradu. V sredo je dospelo v Trbovlje okrog 20 mladih častnikov višje intendantske šole v Beogradu. Tu ostanejo par dni, da si ogledajo ustroj rudnika in rudniških naprav. Od rudniške uprave jim je dodeljen g. inž. Ivanovič, ki jih bo vodil po rudniški napravah. Mladim častnikom želimo prijetno bivanje med nami.

Tečaj o kapunjenju priredi Kmečka nadaljevalna šola v torek 7. t. m. ob 17. na dvorišču gostilne »Spanec« v Trbovljah, dne 8. t. m. ob 17. pa na dvorišču gostilne Volkar. Interesanti naj prinese s seboj petelinčke, katerim niso dali 24 ur poprej nikake hrane in vode. Tečaj vodi veterinar g. Rajko Deu.

Iz Novega mesta

— Podružnica »Jutra« je prejela od lastnika hotela »Metropole« g. Polanarja 250 Din dar neloženega darovalca — inozemca. Na izrecno željo darovalca je vodstvo podružnice razdelilo znesek med revne občane.

— Prvi korak k regulaciji Novega mesta. Mestna občina, ki ima že nekaj časa izdelan regulacijski načrt mesta, je storila sedaj prvi korak. Objavila je nagradni razpis za podrobni regulacijski načrt mestnega okraja. Za enkrat namenava mestna občina preurediti oni del mesta, kjer stoji okrog in okrog gosto zasenčeno staro mestno pokopališče, ki se bo preuredilo v Kettejev park. Dosedanje sejmšče, ki služi sedaj tudi za razne sportne prireditve (spodnja in zgornja Loka) pa bo izpremenjeno v telovadnico, otroško igrišče, sportni prostor in kopališče, ki bo zgrajeno in urejeno najmoderneje. Po izvedbi načrta bo ta del mesta eden najlepših. Po svoji zamisli bo ta preureditev namenjena v prvi vrsti tujko-prometnemu in sportnemu namenu. Strokovnjakom nudi razpis poleg nagrad tudi hvalazno delo, da jim je dana prilika, da si ustvarijo poleg slovesa tudi trajen spomenik v olepšavi našega mesta. Naša javnost je prepričana da se bo razpisna udeležila veliko število strokovnjakov.

— Kino »Dom« v Sokolskem domu predvaja danes ob 20.30 in jutri v nedeljo ob 16. 18.30 in 20.30 zvočni film »Tunele«. Predigra: Foxov tednik.

Iz Prekmurja

pm— Proslava 15letnice osvobodjenja. Letošnji sokolski nastop lendavakega Sokola se bo vršil 9. septembra. Prireditelj bo v znak proslave 15letnice osvobodjenja Prekmurja. Da bo ta proslava čim lepša in veličastnejša bodo sodelovala vsa narodna društva in organizacije v Lendavi. To dni bo sestavljen odbor iz predstavnikov vseh nacionalnih društev, ki bo vodil proslavo. Lendava in celo Prekmurje kliče in vabi vse prijatelje, da se udeležijo nacionalne manifestacije na naši severni meji. Prekmurje ne sme biti več neznan pokrajina in proslava 15letnice njegove osvoboditve naj bo pramlik vse naše banovine.

pm— Proračun sreskega cestnega odbora. To dni je bil potrjen proračun sreskega cestnega odbora v Lendavi, ki znaša sedaj 707.000 dinarjev. Od cestnega odbora sprejeti proračun je bil znan za okroglih 260 tisoč. Vkljub temu pa ostane sreska cestna doklada, kakor je bila določena to je 8%. Obenem je grenčeno vzdrževanje zelo važnih in prometnih cest, ki so bile doslej subvencionirane ceste in jih je vzdrževal cestni odbor, na občine. Pri tem so prizadele občine Beltinci, Črenšovci in Turnišče.

Iz Ptuj

— Živa reklama v trgovski izloži. Po Krempljevi ulici je kolovratil precej vinjen moč iz Hajdine. Mimogrede se je zagledal v izložbo klobučarja Placota. Najbrž mu ni bil všeč lastni obraz, pa se je raztogotil in že udaril s pestjo ob izložbeno okno. Šipa se je seve razbila. Ker je bil pijanček že tudi precej truden, se je lepo mirno vsedel v izložbeno okno med klobuke ter sladko zadremal. Tako je bil živa reklama, dokler ga ni policija prebruhla in ovedla v zapor, kjer je pijanost prešla. Drugi dan se je mož s povešeno glavo vrnil v Hajdino, saj ve, da ga bodo klicali pred sodišče. Klobučar Placota trpi pri okoli 600 Din škoda.

— Razpored davka na rente za leto 1934 je razgrnjen na vpogled davčnim za-

vezancem pri davčni upravi od 6. do 13. t. m.

— Obleganje sadojnika. Posesnik Zagoršek Janec iz Dornave je opazil, da mu zadnje noči odnašajo neznan tatovi po cele košare sadja. Ko se je postavil na prežo, da izsledí krivice, je opazil več fantov iz Dornave, ki so v njegovem sadojnaku otresali hrushke in jabolka ter mu pri tem polomili več vej, da je nevarnost, da se mu drevje posuši. Ko jih je naganjal iz sadojnika, se je vnela pravcata bitka. Fantje so pobrali na cesti kamenje in začeli obmetavati Zagorška in so orožniki se drugi dan našli vse polno kamenja v sadojnaku. Eden pa je na Zagorška tudi streljal s samokresom in je le za las manjkalo, da ga ni zadel. Dva kamna sta ga zadela v hrbet in eden v roko tako močno, da toži Zagoršek o notranjih bolečinah. Orožniki so vse divjake že izsledili.

— Požar zaneten od strele. Pri zadnji nevihti, ki je razsajala nad Dravskim poljem, je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Franca Pliška na Bregu pri Majšperku. Poslopje je bilo mahoma v plamenu ter zorelo do tal. Zgorela je tudi preša in nekaj vinske posode ter znaša škoda 30.000 Din. Na gašenje ni bilo misliti ker je bilo pogorišče zaradi hrbta nedostopno.

— Preprečen požar. Nedavno je začelo goreti pri posestniku Svensku Jerneju s Pobrežja. Goreti je začelo na kupicah slame okoli 23. ure. Ob istem času se je ravno spvijala k počitku Neža Forstneričeva, katere okno je bilo nasproti požara. Takoj je o tem obvestila sosedo in poklicala na pomoč ljudi. Prihiti so tudi gasilci s Pobrežja in Jurovec, ki so preprečili nadaljnjo katastrofo. Ogenj je bil potaknjen in so orožniki požigalci že za petami.

— Svinjska kuga se je pojavila v Pišernovi ulici. Da se prepreči nadaljnje širjenje nevarne kužne bolezni, razglasa mestno načelstvo, da se stavi vsi svinjaki v Pišernovi ulici pod zaporo. Vsak nov primer obolenja je treba takoj prijaviti mestnemu veterinarju, obenem pa se

prepoveduje vsak promet (nakup ali prodaja) svinj. Vsak zakon se mora prijaviti mestnemu veterinarju. Osebe, ki so zaposlene pri svinjah, si morajo razkužiti obutev, gnoj pa je polivati z apnenim mlekom.

— Vlom v viničarijo. Ponoči je bilo vlomljeno v viničarijo v Pristavi, ki je last posestnika in gostilničarja g. Brendiča v Ptuj. Zlikovci so vlomili s krampom glavna vrata, nato pa še vrata v spalnico, ter odnesli razno posteljno perilo, nekaj odev, razno moško in žensko perilo in obleke, 1 samokres, lovsko dvocevko in razno jedilno posodo. Skupna škoda znaša okoli 4000 Din. Vlomilci so pustili pri begu pred hišo kramp, s katerim so vlomili vrata. Orožniki jih zasledujejo.

— Napad na cesti. Pred dnevi, ko se vračal domov posestnikov sin Toplak Franc iz Dornave, ga je neki neznanec napadel na cesti s kamenjem ter ga težko ranil na desnem očesu in spodnji celjusti. Toplak se je več potolčen komaj privlekel domov. Napadalec so orožniki že izsledili.

— Kino predvaja v soboto in nedeljo ob pol 21. uri zanimiv film »Človek brez strahu« s Tomom Mix-om. — Dodatek Foksov tednik.

— BLED. Zvočni kino Bled predvaja danes in jutri v nedeljo veličim »Bodi moja«. Predigra nov Paramountov tednik. Sreda in četrtek »Musikuse«.

— MOJSTRANA. Prejeli smo veselo vest, da bo našemu sokolskemu praporu kumoval Nj. Vis. kraljevič Andrej, kar je velika čast za naše društvo. Razvijte bo 12. t. m. istočasno s okroglim zletom in proslavo dvajsetletnice obstoja društva. Kuma bo gospa Gizela Dermičeva, agilna sokolska delavka. Vsi naši Sokoli imajo polne roke dela s pripravami za ta veliki dan. Razveseljivo pa je tudi dejstvo, da bo pri prireditvi sodelovalo tudi Sokolsko društvo Ljubljana-Siška s »posebnimi točkami«. Lahko rečemo, da alikormer ne bo žal, kdor se bo odzval našemu vabilu in prišel za ta dan v našo sokolsko Mojstrano.

Naša nad vse ljubljena hčerka

Vidica

je odšla danes ob 11. uri dopoldne po kratki bolezni med nebeške kraljice.

Ljubljeno bomo prepeljali v nedeljo, dne 5. avgusta 1934, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Celje, Kapucinska ulica 3, v Maribor, kjer jo bomo istega dne ob 5. uri popoldne položili v rodniško grobnico k večnemu počitku.

Zalujoča rodbina:

ING. KNOP.

6602

Obvestilo.

Do nadaljnjega prodajamo iz našega skladišča v Ljubljani vsako poljubno količino

Super visokovrednega Portland cementa znamke

„TEMPLE“

po ceni Din 70.— za 100 kg

in Portland cementa znamke

„TITAN“

po ceni Din 66.— za 100 kg

„ALPEKO“ Trgovsko-industrijska družba

Ljubljana

Masarykova cesta št. 23. — Telefon št. 29-30. 6513

Brez posebnega obvestila

Montni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Potrti v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je preminul dne 3. t. m. ob 1/2. uri popoldne, v 69. letu starosti, po mučni bolezni, previden s tolažbi sv. vere naš iskreno ljubljani soprog, oče itd., gospod

IVAN ROZMAN

čevljarski mojster in posestnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 5. avgusta 1934., ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica 3, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1934.

URSULA

soproga

IVAN in MAKS

sinova

in vse ostalo sorodstvo.

Grd nos

kajda bi vam grozi življenje? — Z aparatom »ORTHODOR« popravijo se nasečeni nakriveni, debeli, široki, dolgi, sedlasti, topi, gomoljasti nosi itd. in daste obraz tako lep in plemeniti kakor... Orthodor se da prilagoditi precizno vsaki obliki in velikosti nosa, dam, gospodov in otrok. 90 Din. Rdečico nosa in obraza odpraviše danes tako

emotivno in nasečeno s kremo za beljenje »A« Din 50. Origin. Schröder-Schenke razpilišča »OMNIA« oddelci 1/6, Zagreb, Genduličeva ulica 8/L. Poština pri plačilu v naprej 6 Din, po poštne povzročja pa 12 Din.

Željam je ustrezno

Vsako si je želel dobiti kremo za solnčenje, po kateri bi mu postala koža temno bakreno zagorela. Uran krema, ta edinstveni balzam, ima svojstvo, da postane pri solnčenju koža takoj temno bakrena. Napravi lice v najkrajšem času cvetoče, naravno, krasno, mladenško in sigurno odstrani grde lišaje in razpokano kožo, povzročeno po solncu, mrazu in vetru.

DOBI SE POVSOD.

Cena: velika škatla Din 12.—, mala škatla Din 5.—.

RAZUMEN TRGOVEC NE UGIBA

aje bo oglaševal, ker ve, da tma le dnevnik z vedno polnim malim oglasičnikom maso kupnočnih čitateljev.

Naznanjamo, da je preminul naš dobi oče, stari oče, brat, stric, gospod

ANTON AMON

preglednik finančne kontrole v pokouju

po kratki in mučni bolezni v petek, dne 2. avgusta 1934.

Pogreb bo v soboto ob 5. uri na pokopališče v Črnomlju.

Zalujoči: soproga ROZA; otroci: RUDI, ADI, VIKI;

sinah, vnuk in ostalo sorodstvo.

6599

